

Ziua de Bobotează, ulei pe carton (29 x 22 cm).

Pictor: Ludovic Bassarab (1868, Galați - 1933, București),
semnat dreapta jos, în creion, Bassarab.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Mai aproape de Hristos, în anul 2016

*Apropiati-vă de Dumnezeu
și se va apropia și El de voi.*
(Iacov 4, 8)

Firul vieții noastre se toarce din caierul vremii... și se toarce repede. Anii noștri s-au socotit ca până unui păianjen; zilele anilor noștri sunt șaptezeci de ani, iar de vor fi în putere, optzeci de ani; și ce este mai mult decât aceștia, osteneală și durere! (Psalmul 89, 10-12) Dacă în ceasurile noastre de meditație realizăm acest lucru, mai mult ca oricând îl realizăm la Anul Nou. Lucian Blaga, în acest sens, se adresează lui Dumnezeu: *Oprește trecerea. Știu că unde nu este moarte, nu este nici iubire. Și totuși, te rog: oprește, Doamne, ceasornicul cu care ne măsurăm destrămarea!*¹

În desfășurarea firului vieții noastre ne putem folosi de următoarea asemănare: urcușul și pogorâșul unui deal frumos. Până la zenitul vieții, adică până la culmea însoțită și învăluită de vraja maturității, urcușul este mai anevoios, anii par mai lungi. Aceasta din pricina nerăbdării de care suntem cuprinși întru așteptarea împlinirii idealurilor ce ne frământă. Îndată însă ce am ajuns în vârf, pașii vieții noastre coboară grăbiți spre sfârșitul călătoriei, care se încheie – pentru toți muritorii – la mormânt.

Nu-i prilej mai potrivit pentru meditația la trecere decât Anul Nou. Chiar dacă este momentul urărilor de „ani mulți”, nu trebuie să uităm că, odată cu sfârșitul oricărui an, firul existenței noastre se scurtează. Îmbătați de ispitele ademenitoare ale plăcerilor efemere, ne face o deosebită plăcere ca tocmai noaptea dintre ani să petrecem în excese de mâncare și băutură. Ne urăm viață lungă, belșug și fericire, și nu-i rău! Rău este faptul că bucuria curată este împreună cu chefuri nesăbuite și petreceri cu beții, datorită iluziei că veselie din noaptea Anului Nou este o cheazășie că tot anul care vine va fi plin de momente de veselie și fericire.

La urma urmei, ce-i anul? Este o unitate de măsură a timpului, alcătuită din 365 de zile. În acest răstimp pământul face o mișcare de revoluție în jurul soarelui. Făcând această mișcare de revoluție, în răstimp de 24 de ore se rotește în jurul axei, dând naștere zilelor și nopților. Când la noi e ziua, pe partea cealaltă a globului e noapte. Dar e foarte important de subliniat faptul că mișcarea de revoluție nu se face pe un cerc perfect, ci pe o traiectorie elipsoidală. Așa se face că, în perioada în care emisfera (noastră) nordică e mai expusă spre soare, vine primăvara, vara, și toate înfloresc și rodesc. E cald, e luminat, e bine și ne bucurăm de viață din belșug. Când emisfera noastră e mai puțin expusă spre soare, vine toamna, iarna, și toate îngheață și mor.

Am făcut acest mic excurs nu pentru a preda o lecție de astronomie, ci pentru a sublinia faptul că succesiunea fenomenelor naturale are un tâlc duhovnicesc adânc. Pe plan spiritual, Hristos este soarele, iar noi, cu toții, niște mici planete. Oare nu așa am cântat la Crăciun? *Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dânsa, cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de Sus, Doamne, slavă Ție!*²

Pe măsură ce traiectoria vieții noastre se apropie de Hristos, în suflet e primăvară, e vară, toate virtuțile înfloresc și rodesc. Sufletul iradiază lumină și căldură din căldura primită de la Hristos. Dimpotrivă, dacă ne îndepărtăm de Hristos, în suflet vine iarna și frigul. Sufletul moare, iar omul nu poate face nimănui vreo bucurie, nici chiar lui însuși.

Aceasta-i tragedia lumii contemporane: îndepărtarea de Hristos! Bătrânul Porfirie spune că viața fără Hristos nu-i viață. *Hristos este prietenul nostru, fratele nostru, El este tot binele și toată frumusețea. El este totul. În Hristos nu există nici tristețe, nici melancolie, atunci când omul este copleșit de gândurile și împrejurările care l-au apăsă și rănit.*³

Unul dintre marii scriitori ai veacului XX, Giovanni Papini, când l-a aflat pe Hristos a scris aceste rânduri: *Toți au nevoie de Tine, chiar cei ce nu știu: cei ce nu știu mai amarnic decât cei ce știu. Flămândul își închipuie că umblă după pâine, dar îi este foame de Tine; însetatul crede că vrea să bea apă, dar îi este sete de Tine; bolnavul râvnește sănătatea, dar boala lui nu-i decât lipsa Ta. Cine caută frumusețea, Te caută, fără să-și dea seama, pe Tine... Cine urmărește cu gândul adevărul, te dorește – fără voia lui – pe Tine, cel ce ești singurul adevăr.*

Domnul Hristos, de fapt, ne caută pe noi, mai mult decât Îl căutam noi pe El. Dacă Sfântul Iacov ne îndeamnă: *Apropiati-vă de Dumnezeu și se va apropia și El de voi* (Iacov 4, 8), Mântuitorul ne spune: *Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20).

Apropiindu-ne de Hristos ne apropiem și de semenii noștri. Părintele Stăniloae își imaginează un cerc imens pe circumferința căruia fiecare om are un loc. De la fiecare om pleacă o rază spre centrul cercului, unde este Hristos. Dacă oamenii pleacă pe rază, apropiindu-se de centru, de Hristos, se apropie și unii de alții. Sau, invers, îndepărându-se de Hristos, se îndepărtează și unii de alții.

¹ Lucian Blaga, *Poezii*, Editura pentru Literatură, 1966, p. 77.

² Ceaslov, EIBMBOR, București, 1973, p. 676

³ Dionisios Tatsis, *Cuvintele Bătrânilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 14.

DIN SUMAR:

- *Episcopul Nicolae Ivan și Testamentul său* – **MIRCEA GELU BUTA**.....(p. 2)
- *Modelul noii prigoane anticreștine* – **ALEXANDRU NEMOIANU**(p. 3)
- *Înapoi la relații* – **LIDIA LEAHU**.....(p. 3)
- *Pro planuri pentru noul an* – **GABRIEL BRAIC**.....(p. 4)
- *Primenirea inimii* – **AUREL SASU**.....(p. 4)
- *Ziua Culturii Naționale la Cluj* – **NICOLAE C. GROSU**....(p. 4)
- *Sfântul Nicolae Velimirovici* – **PROTOS. BENEDICT VESA**..(p. 5)
- *Eseurile doctorului Ion Vianu* – **MIRCEA GELU BUTA**....(p. 8)

Noi, așa cum afirmam, suntem niște călători. Timpul călătoriei noastre se împuținează de la an la an. De aceea, trebuie să fim foarte zgârciți cu timpul. Ne spune Sfântul Pavel: *Luați seamă cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt (Efeseni 5, 15-16).*

Și nu numai că trebuie să fim zgârciți cu vremea, ci trebuie să fim atenți la direcția călătoriei noastre. Ea trebuie să fie neapărat înspre Hristos. Un simplu umanism cu o morală rezonabilă care, în virtutea multiculturalismului, consideră că toate religiile și toate profesiunile sunt la fel de bune, nu duce nicăieri. Mântuitorul spune: *Cel ce nu este cu Mine, este împotriva Mea, și cel ce nu adună cu Mine risipește! (Luca 11, 23)*

Apropiindu-ne de El, tristețea lăsată de trecerea timpului dispăre știind că *porunca Lui este viață veșnică (Ioan 12, 50)*. Rănilile sufletești pe care le-am suferit în anul 2015 se cicatrizează. Iar în ceea ce privește anul 2016 care începe, ne adresăm lui Dumnezeu dimpreună cu David, și-I spunem: *Vei binecuvânta cumuna anului bunătății Tale și câmpiile Tale se vor umple de roade grase (Psalmul 64, 12).*

Slujbă de pomenire și Simpozion Omagial pentru Episcopul reîntemeitor NICOLAE IVAN

Duminică, 7 februarie:

- Sfânta Liturghie și Parastas în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca
- Trisaghion în Necropola Catedralei

Luni, 8 februarie:

- *Simpozin Omagial*, începând cu ora 10, în sala Nicolae Ivan, Piața Avram Iancu 18.

Conferențiază:

Dl. Acad. Prof. Univ. Dr. Ioan Aurel Pop
Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Moraru
Pr. Asist. Univ. Dr. Cosmin Cosmuța

Pr. Vicar Justin Tira va prezenta lucrarea *Episcopul Nicolae Ivan (1855-1936). Ctitorul reînviatului episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului. Studii și Documente*, reeditată recent de către Editura Renașterea a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Episcopul Nicolae Ivan și Testamentul său

In data de 7 februarie 1936, în cadrul ședinței plenare a Consiliului Eparhial Ortodox Român din Cluj, a fost desfășurat codicilul testamentului răposatului Episcop Nicolae Ivan, care a fost predat spre executare executorilor testamentari P.S. Episcop Ioan al Armatei și Dr. Laurian Gherman. A fost prezentat actul Nr. 41/1936 al Mitropoliei Ardealului, prin care Î.P.S. Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, potrivit art. 121 al Statutului de organizare al Bisericii, prelua asupra sa păstoria duhovnicească a Eparhiei Clujului. Au fost prezenți: președinte: Sebastian Stanca; notar: Laurențiu Curea; consilieri votanți: Sebastian Stanca, Vasile Sava, Andrei Ludu, Laurențiu Curea, Ioan Lupaș, Nicoale Vasiu, Ioan Vască, Alexandru Baba, iar din cler Alexandru Lapedatu, Valer Moldovan, Ioan Mateiu, Petru Meș, Sebastian Bornemisa, Lazăr Chirilă, mireni, și Ioan Cioara, casier eparhial¹.

Iată cum, și dincolo de mormânt, răzbește nu numai harul bisericesc și înflăcăra iubire de neam ale acestui „Episcop întemeietor”, ci mai ales spiritul practic și gospodăresc de care marele defunct a dat dovadă în timpul păstoririi sale. Desigur, atâta putere de muncă, atâta pornire spre fapte n-au putut izvorî decât dintr-un suflet cu nădejde în ajutorul lui Dumnezeu, iar vrednicul de pomenire Episcop Nicolae Ivan a avut această nădejde.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Redăm în continuare Testamentul său.

Mircea Gelu Buta

¹ IOAN CHIRILĂ, MIRCEA GELU BUTA, *Memorabilia Momenta - Clipe memorabile*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, pp. 236-238; vezi și „Săvârșirea din viață și punerea în mormânt a Prea Sfințitului Episcop Nicolae Ivan”, în Rev. Renașterea, anul XIV, nr. 7-8, Cluj, 16 februarie 1936, p. 16.

Testamentul Episcopului Nicolae Ivan (1919-1936)

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Eu, mai jos semnatul Nicolae Ivan, drept-credinciosul Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, mulțumesc Tatălui ceresc că m-a învrednicit a prăznui, în deplină putere sufletească, încunjurat de mulțimea preoților și a mirenilor drept-credincioși de toate vârstele și de toate stările, a 80-a aniversare a nașterii mele, aducându-mi cu evlavie și cu recunoștință aminte de toate binefacerile primite de la Părintele luminii și al milostivirii fără de sfârșit, de la neuitații mei părinți după trup, Ioan și Maria Ivan din Aciliu, de la foștii mei dascăli și povățuitori pe cărările vieții, de la numeroșii prieteni și colaboratori, cari n-au pregetat a-mi da tot sprijinul de trebuință pentru îndeplinirea chemării mele duhovnicești și între care am putut vedea cu deosebită mângâiere, alături de mine, în toate momentele hotărâtoare pe doi dintre foștii mei elevi din timpul când eram profesor de religie la liceul de stat din Sibiu: pe Octavian Goga și Ioan Lupaș.

După ce m-am învrednicit a-mi sluji Biserica și neamul, potrivit cu voința lui Dumnezeu până la vârsta de 80 de ani și mai bine în diferite slujbe, începând cu cea de învățător la școala ortodoxă română din Săliște și încheind cu cea de Episcop la reînviata ctitorie a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, simțind că puterile trupesti mi se împuținează din zi în zi și sfârșitul vieții pământești mi se apropie, țin să-mi îndeplinesc în cea mai limpede conștiință datoria de Arhiereu, arătând, în cuprinsul acestui testament, care este voința mea cea din urmă, care sunt dispozițiunile de trebuință a se lua din partea conducerii eparhiale pentru cazul morții mele și cum aș dori ca și după ce îmi vor fi așezate rămășițele trupesti la locul odihnei de veci, să pot rămâne sufletește împreună cu turma ce mi-a fost încredințată spre păstorie și pentru a cărei propășire am luptat fără încetare, în fiecare clipă a strădaniilor mele duhovnicești, din straja dimineții până în noapte.

Dispozițiunile mele testamentare sunt: 1. Întreagă averea mea, constatatoare din o casă în Cluj, Str. Grigorescu 96, grădina din A. Murășanu și averea mea mobilă, ca depuneri în bănci și acții, va forma o fundațiune, care va purta numele «Fundațiunea Episcopul Nicolae Ivan». 2. Din venitul averii fundațiunii, pe care o va administra Consiliul Eparhial al Clujului - sub controlul Adunării Eparhiale - se vor capitaliza în fiecare an 20%, iar restul de 80% se va distribui: 1/3 parte pentru întreținerea Catedralei; 1/3 parte pentru trebuințele Internatului Teologic, ca burse și ajutoare pentru studenții săraci din Eparhie. De aceste burse și ajutoare, fiind studenți buni, pot beneficia și strănepoții mei la orice școală din țară ar fi; 1/3 parte se vor da unul, două ori mai multe ajutoare preoților cari au copii buni și eminenti la școli, licee ori Universitate, fii ori fiice tot din Eparhia Clujului. 3. «Fundațiunea Episcopul Nicolae Ivan» este și rămâne indivizibilă și din ea nu se poate da nimic unei alte eparhii ce s-ar mai înființa. 4. Nepoatele mele Mioara, măritată Dr. Vilt Flaviu, și Viorica, măritată Dr.

Manta Cornel, au primit, fiind eu în viață, partea lor legală și nu pot beneficia din averea rămasă, decât cel mult ca suvenir, de unele obiecte, pe care li le vor designa executorii testamentului Dr. Ioan Stroia și Dr. Laurian Gherman. 5. Biblioteca mea rămâne Eparhiei, iar alt mobilier, cum vor afla executorii testamentului de bine, îl pot valoriza în favorul fundațiunii sau îl pot dăru. 6. Engolpionul și crucea dăruită de femeile ortodoxe rămân la eparhie și se predau următorului meu în scaun, pe lângă dreptul de a le folosi, iar decorația de la Săliște, în o piesă de aur de 5 napoleoni, rămâne muzeului eparhial. 7. Executorii testamentari, în înțelegere cu Consiliul Eparhial, vor mai da, dacă fratele meu Iacob va fi în viață, o vacă ori prețul ei. 8. Din numerarul și disponibilul de la Banca Națională se vor acoperi speșele de înmormântare și se vor acoperi cheltuielile delegaților din Aciliu și Alba-Iulia oraș, care vor participa la înmormântare, din fiecare localitate 6-8 persoane, speșe de drum. Restul să adauge la fundațiune. 9. Însăși înmormântarea mea să se facă fără multe cheltuieli și să

Episcopul Nicolae Ivan (1855-1936), reîntemeietorul reînviatului ctitorii a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului

fiu așezat în o criptă sub altarul Catedralei, pentru care am sacrificat cele mai multe zile din viața mea de episcop. 10. Tot la cinci ani se va face câte un parastas în cele trei biserici din Cluj: Catedrală, Biserica Sf. Nicolae și Biserica cea veche, și se vor da săracilor anumite ajutoare modeste, iar preoților slujitori și diaconilor și cântăreților sumele ce se pot da din venitul fundațiunii, fără să se altereze scopul principal pentru care s-a înființat. 11. Doresc ca scrisorile mele particulare, aflătoare în masa de scris și în alte părți ale dulapurilor de cărți, să se deie exclusiv D-lui Dr. Ioan Mateiu, care va binevoi a le sorta, aranja și eventual a face o biografie a mea, pe care o va da la tipar în tipografia eparhială înființată de mine și în condiții mai avantajoase, care se va da preoțimei din eparhie, pe lângă prețul de cost, iar autorului ei îi va da Consiliul Eparhial o remunerație potrivită din venitul anului prim al fundațiunii, așa că fundațiunea se va inactiva numai în anul al doilea după moartea mea. 12. Îndată după trecea mea la cele vecinice, se vor sigila toate camerele și pivnița, și senatul episcopesc va purcede conform prescrișelor legale, mai întâi prin desfacerea testamentului care se va da publicității numai după ce vom fi înmormântat, iar nicicum înainte. 13. Vestmintele mele, cele câteva piese de aur și puținele bijuterii ce am, le las nepoatelor mele Mioara și Viorica.

Cu acestea mulțumind lui Dumnezeu, pentru toate bunătățile de care m-a făcut partaș în viață, iertând pe cei ce mi-au greșit, închei aceste dispozițiuni testamentare, și rog pe bunul Dumnezeu să așeze și sufletul meu în locașurile celor ce și-au pus toată viața în slujba bisericii noastre drept-măritoare. Cluj, la 17 Ianuarie 1936. Aceasta este voința mea din urmă pe care citind-o o aprob și o semnez. Cluj, la 17 Ianuarie 1936, ora 19.25. NICOLAE IVAN ss.

Subsemnații martori testamentari adeverim că testatorul P. Sf. Sa Nicolae Ivan Episcop, domiciliat în Cluj, cunoscut de noi personal, după ce i s-a citit acest testament din cuvânt în cuvânt în prezența concommitentă a noastră, a declarat că acest act cuprinde testamentul său și în fața noastră a semnat acest testament cu mâna sa proprie. Cluj, la 17 Ianuarie 1936. Ioan Cioara ss.; Prof. Emil Țeposu ss.; Dumitru Comșa ss.; Victor Stănilă ss.¹.

¹ IOAN CHIRILĂ, MIRCEA GELU BUTA, *Memorabilia Momenta...*, pp. 236-238.

Tableta lunii

Modelul noii prigoane anti-creștine

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan, USA

ai înainte de a intra în acest subiect, câteva precizări metodologice sunt necesare.

Evenimentele istorice au ca scop să arate unicitatea persoanei umane și zădărnicia căutării împlinirii ei în această lume. În această înțelegere putem pricepe de ce fiecărei generații i-a fost dat să asiste la o schimbare majoră de "regim", fie sub forma încetării unei lungi "domnii", fie sub forma schimbării de regim sau sistem politic. În asemenea împrejurări s-a putut cristaliza înțeleapta vorbă românească: "schimbarea domnitorilor, bucuria nebunilor". În sens mai larg, împlinirea personalității umane, mântuirea ei, nu vine în și prin Istorie, ci la capătul ei. Dar cele spuse în nici un caz nu înseamnă că, în existența sa pământească, omului i se cere să fie pasiv, detașat, "neangajat". Din contră.

Diversitatea uluitoare a evenimentelor istorice, "schimbările" de care vorbeam, sunt toate ocazie, posibilitate, pentru fiecare persoană de a alege între bine și rău, și, astfel, puțință de mântuire. Formele sub care suntem chemați la participare sunt mereu noi și fără precedent, și de aceea alăturarea la bine sau la rău tot mereu va fi fără echivoc. (De aceea este atât de degradant să vezi oameni care duc "lupta" contra unor forme istorice dispărute, cum ar fi cei ce continuă să militeze împotriva unui comunism care în România nu mai există, slavă Domnului, de aproape două decenii și jumătate). Probabil că cea mai simplă cale de a nu fi părtași, complici, la rău este de a fi mereu alături de victime, de cei care "pierd", iar ca teme de gândire avem mereu alăturarea de Tradiție și modelul existențial al Neamului din care coborâm. Cu această introducere am să mă încumet să vorbesc despre ceea ce cred ca va fi "modelul" persecuției anti-creștine ce ne stă înaintea.

În primul rând trebuie să ne fie limpede că tot ce se leagă de istoria creștinismului nu a fost vreodată marginal ori periferic. Din prima clipă creștinismul a lovit în chiar inima "centrului" puterii lumești, Roma, în culmea puterii Imperiului Roman și, la rândul-i, a fost lovit în "centru" - în Bizanț (prin iconoclast), în Rusia (prin bolșevism). Iar noua prigoană contra creștinismului, care este în desfășurare, a început în noul "centru" al puterii lumești, "singura" super-putere. Din cele petrecute până astăzi putem desluși "modelul" prigoanei.

În primul rând se caută, și până la un punct s-a impus, o subordonare a Bisericii față de dogmele "religiei" statale. Lozincile acestei religii statale, "suntem cea mai mare națiune ce a cunoscut-o istoria", "cine nu este cu noi este contra noastră", "suntem cei mai pașnici oameni" etc., etc. sunt acceptate fără murmur. Mai mult, aceasta preponderență acoperă până și grupul cel mai influent din sistemul politic al "centrului". Grup care devine "tabuu". Ca exemplu.

În Biserica "Sfinții Împărați Constantin și Elena" din Indp., se caută modificarea troparului de lauda al Patronilor, Tropar care spune despre Cruce că este "lauda Creștinilor și rușinea Iudeilor". În România a avut loc penibila înscenare de la Tanacu (trecută în uitare prin potopul binecuvântat ce a trezit populația). Prigoana nu va fi mai ales sub forma violentei, a rotitului bătei (deși nici asta nu va lipsi), ci mai ales prin presiuni care au ca scop golirea Bisericii de conținut. Prin modificarea textelor scripturistice, prin obligativitatea "includerii" și acceptării păcatului, prin încercarea de marginalizare. Că acest tip de acțiuni poate reuși ne-o arată catedralele din Europa de Apus, care au devenit niște forme fără conținut. Niște monumente (de fapt ruine) "istorice". Dar acest "model" va da greș căci entitatea care îl animă, negativitatea pură, nu poate și nu vrea să înțeleagă esențialul: că Biserica (și prin asta mereu înțeleg și am înțeles pe "dreptmăritori") nu este o instituție, ci un Trup viu, având drept Cap pe Hristos, "Piatra pe care nu au luat-o în seamă ziditorii".

"Piatra pe care nu au luat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie pusă în capul unghiului. Oricine va cădea pe această piatră va fi sfârâmat, iar pe cine va cădea ea îl va zdrobi" (Luca 20, 17-18).

Înapoi la relații

Nimic nu există în afara relațiilor...
Ființele umane există doar în relație cu altcineva.
Fără relații nu există persoane...
(Gianfranco Cecchin)

Lidia Leahu

(Psihoterapeut familial sistemic)

aloarea familiei și a cuplului căsătorit n-a fost nicăieri mai subliniată, și nevoile ei mai îngrijite precum în Biserica. Unirea celor doi, bărbat și femeie, este de fapt metafora evocatoare a unirii dintre Hristos și Biserica Sa. Nu este de mirare că această entitate, unitatea și intimitatea ei sunt atât de urmărite și asaltate de vrăjmașul familiei și implicit al Întemeietorului acesteia.

Biserica, nefiind în necunoștință de aceste realități, este chemată la implicare în cât mai multe slujiri, cum ar fi și evenimente organizate cu ocazia *Săptămânii Căsătoriei*, 7-14 februarie 2016 (ediția a 6-a), săptămână dedicată național și internațional familiei, care pune focusul pe nevoile cuplului căsătorit.

În Cartea Sfântă primele imagini care ni se perindă înaintea ochilor, ne zugrăvesc scena comuniunii primului om cu Creatorul, într-o relație de perfectă armonie. Aceasta este succedată de imaginea cuplului primordial și acesta într-o stare și comuniune desăvârșită.

Suntem creați pentru părtășie. Până și "firea" ne învață aceasta... Neuroștiința, în urma studiilor pe structurile de conexiune ale creierului uman, ne uimește cu noile descoperiri care arată că creierul uman este organ emoțional, contrar înțelegerii anterioare. În consecință ființele umane sunt destinate pentru relații, pentru conectare. Am fost creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu cu capacitatea de inter-relaționare și comunicare complexă.

Dacă pomim pe aleea antropologiei vom descoperi multe lucruri uimitoare despre felul cum funcționăm... care în cele din urmă ar putea să ne călăuzească pe poteca redescoperirii, într-un mod nou, a Creatorului și a noastră înșine, așa cum am fost creați să relaționăm, mai ales în dinamica din relațiile semnificative în care suntem angrenați. Relația cu partenerul de viață va fi puternic amprentată de această înțelegere... De aici, semiotica fericirii (sau a intrării în binecuvântare) ar putea fi integrată în termenii alinierii, ai congruenței relațiilor noastre cu felul cum am fost creați să fim și să interrelaționăm...

Cuplul, soțul și soția zilelor noastre, în contextul postmodern al crizei valorilor, prinși în presiunile vieții, sunt expuși într-un mod dramatic consecințelor dezastruoase ale înstrăinării de Creator și de semenii, ca urmare a unei chirciri sub mersul lumii și pornirile inimii alienate, contorsionate spre sine. Științele sociale arată că tulburările interrelaționale sau emoționale își au rădăcinile în deconectare, în înstrăinare, prea multe cupluri gustând efectele ei corozive... Regăsirea și bunăstarea cuplului implică *parcursul recuperator al ieșirii din sine înspre celălalt, pentru a ajunge la reconectarea gratificatoare*.

Cunoscutul teolog ortodox P. Evdokimov exprimă acest parcurs astfel: "căsnicia este mucenicie", sau "decât focul, e mai bună căsătoria, în registrul sfântului apostol Pavel" (1 Cor. 7, 9).

Prin urmare, *Săptămâna Căsătoriei* ne provoacă la a ne pune în mișcare mușchii inimii și la a ne restructura conexiunile creierului emoțional, experimentând evenimente de cuplu, pomind astfel din nou împreună pe urmele dragostei, intrând în "spectrul" ei de acțiune... la a ne re poziționa de partea valorizării relațiilor și împotriva lucrurilor

rilor care slăbesc, șubrează, erodează relațiile așa cum au fost intenționate de Creator.

În 7-14 februarie 2016 dorim să punem pe harta cuplului evenimente care facilitează această întoarcere a unuia spre altul, consacrand timp de întâlnire, evaluare și reflecție asupra stării proprii relații în oglinda armoniei edenice pierdute, care circumscrie această desăvârșire a stării de bine după care tânjim. Susținem instalarea celor doi în acest raport vindecător și restaurativ al planului Creatorului. Orice cuplu de credincioși este chemat "să aibă gândul lui Hristos", metanoia, care se va răsfărânge în viața relațională.

În *Săptămâna Căsătoriei* dorim ca procesul dialogului restaurativ de cuplu să fie înviorat. Așa cum arată D. Bohm "Dialogul este o situație în care participanții își suspendă temporar opiniile și propriile judecăți în scopul de a fi în stare să îl asculte pe celălalt". În această notă, Cuvântul ne învață ca "orice om să fie grabnic la ascultare..." (Iacov 1, 19), adică la a dăruii "dragoste cu urechi", cei doi învățând astfel să se asculte fără să se judece, să se susțină în ciuda dezacordului. Restaurarea comunicării, cea care ne aseamănă cu Creatorul, de asemenea negocierea și punerea în ordine a valorilor, sunt câteva din lucrurile care trebuie îngrijite.

Se spune că în relații venim cu tot trecutul internalizat în identitatea noastră, astfel că, pentru o trecere fericită la întemeierea unei noi entități, a celor doi, bărbat și femeie, făcuți una, este vitală negocierea și definirea propriilor valori: identificarea lucrurilor cu care venim fiecare, ce valorizăm și vrem să adoptăm ca al nostru și să transmitem mai departe, la ce hotărâm să renunțăm ca nepotrivit pentru noi și ce

punem în loc. În *Săptămâna Căsătoriei* creăm cadrul potrivit pentru recaptarea serotoninei relaționale prin împlinirea acestor nevoi de aliniere a credinței cu valorile și cu emoțiile care definesc ecosistemul relațional. Cuplul puternic își va întocmi un itinerariu propriu, incitant pe harta relației, va căuta și valorifica aceste ocazii.

Știm că este vital pentru pulsul vieții de cuplu să punem relația în contact cu lucruri care o întăresc, o clădesc, o dezvoltă, o fac să înflorească, cu virtuțile interrelaționale

restaurative, printre care: dragostea necondiționată, respectul, smerenia, iertarea, îngăduința, mulțumirea (cea mai sănătoasă emoție umană) și autocontrolul. "Cel ce își stăpânește duhul este mai prețuit decât cuceritorul unei cetăți" (Prov. 16:32) și "Căci cum socotește (un om) în inima lui, așa este el" (Prov. 23:7)

Cloe Madanes - psihoterapeută laică -, încurajând de fapt dragostea necondiționată (agape), arată că modalitatea cea mai sigură de a menține o relație împlinită este aceea de a împlini nevoile celui-lalt, adică de a "vorbi pe limba lui", fapt care ne scutește de frustrarea și suferința de a fi făcut tot... mai puțin ceea ce avea celălalt nevoie... (*Relationship Breakthrough*, pag. 17).

Iar Victor Frankl, un supraviețuitor al lagărului nazist, întemeietorul terapiei prin sens, arată că: "Dragostea ne face apti să vedem trăsăturile și caracteristicile esențiale ale persoanei iubite; ba chiar mai mult, vedem potențialul din persoana iubită, care nu este încă actualizat. Mai mult încă, prin dragostea sa, cel ce iubește, îi permite persoanei iubite să își actualizeze potențialul... Făcându-l pe cel iubit conștient de ceea ce poate deveni, el face aceste potențialități să devină realitate. Cel ce iubește, se lasă modelat de celălalt, prin această iubire, iar cel iubit poate crește și se poate preschimba tocmai din cauza creditului uriaș care i se acordă".

Relațiile noastre sunt ca să oglindească armonia din Treime: "Cum răspunde în apă față la față, așa răspunde inima omului inimii omului" (Prov. 27:19). Suntem creați și conformați cu Hristos pentru a ne conecta.

Echipa *Săptămâna Căsătoriei* invită toate parohiile, organizațiile și instituțiile din Cluj-Napoca și din țară să deruleze evenimente pe tema familiei în săptămâna 7-14 Februarie 2016. Pentru mai multe informații, idei practice și materiale accesați www.MarriageWeek.ro. Pentru detalii suplimentare vă stăm cu drag la dispoziție în cadrul unei întâlniri personale, telefonic sau prin email. Contact: *Săptămâna Căsătoriei* Cluj-Napoca, tel. 0746 043 266, info@MarriageWeek.ro, www.MarriageWeek.ro.

Pro planuri pentru noul an

Gabriel Braic

Planuri pentru noul an? De ce? Ca să privești prin decembrie înapoi și să vezi că nu le-ai împlinit? Ca să ai tot anul motive de stres, deadline-uri și energii epuizate în van? Eu cred că planurile pentru noul an sunt precum creioanele – trebuie să le ascuți mereu ca să își dovedească utilitatea. Adică trebuie mereu ajustate pentru a se potrivi nevoilor și posibilităților tale.

Planuri pentru noul an? De ce? De ce nu? Eu sunt pro. Iată patru motive.

Succesul nu vine neplanificat. Realizările, marile realizări, personale sau universale au venit în urma muncii susținute. Planificate. Să îți dau două exemple. Nu te vei trezi niciodată dimineața cu o casă în fața blocului. Căminul visurilor tale nu crește din pământ ca zarzavaturile (chiar și lor trebuie să le dedici timp și efort). Se spune că orice om trebuie să lase în urma sa un copac, o casă, un copil. Aceste realizări necesită planificare. Apoi, marea realizare la nivel global a secolului trecut – computerul, nu a aterizat într-un laborator de niciunde. Primul aparat de acest gen – ENIAC, cântărea 30 de tone prin 1946. Apoi compania IBM a lansat în 1953 doar 19 modele 701 EDPM. Softurile care au urmat au necesitat planificare și muncă susținută. Acum cred că suntem de acord că succesul cere planificare.

Planificarea trasează orientarea. E extrem de ușor să te pierzi. Nu? În idei. În activități. În distracții. Iar sentimentul pe care îl încerci în astfel de situații este demoralizator. Însă, atunci când ai un plan, poți oricând să revii pe traiectul corect. Virezi liniștit înspre itinerariul inițial. Pentru că știi că la capătul drumului te așteaptă recompensa efortului depus. Planificarea are în vedere punctul A, punctul B și traiectoria dintre ele. Fie că ești părinte, businessman/woman, student, responsabil de proiecte, lider într-o organizație, slujitor al altarului, medic, profesor, antrenor planificarea te ajută să te menții (și să îi aduci și pe cei din jurul tău) pe traiectoria bună.

Planificarea susține evaluarea. E foarte bine că există sisteme de notare. De la i. la f.b., de la 1 la 10 ș.a. Fără acestea nu s-ar putea cuantifica performanța. Nu s-ar putea delimita cei buni de...restul. Dar ca ele să fie viabile, e necesară o programă, un plan de lecții, un parcurs educațional. Altfel, nu ai avea ce evalua. Exact la fel stau lucrurile și din perspectiva planurilor pentru noul an. Planifici în ianuarie și evaluezi în decembrie. Fără un plan, luna Crăciunului s-ar rezuma la brad, colinde și un moș anemic. Toamna se numără bobocii și iarna se bifează planurile îndeplinite. Sau nu. Dar tocmai aici stă frumusețea planificării – în continua creștere de la un an la altul. În perpetuu progres.

Însuși Dumnezeu planifică. Dumnezeu este un Dumnezeu al ordinii. Al discipliniei. Al lucrurilor clare. Sf. Pavel afirma că Dumnezeu „a binevoit să ne descopere taina voiei Sale, după planul pe care-l alcătuiască în Sine Însuși.” (cf. Efeseni 1:9) Creația Sa a fost planificată de la nivel macro (universul) până la nivel micro (atomul). Dar omul a luat-o razna, iar Dumnezeu a realizat planul de salvare a omenirii. Din iubire. Prin atență planificare. În traducerea sinodală cuvântul „plan” este „socotință”. Aceasta presupune analiză, dezbateri, luarea deciziilor, implementare. Nu e frumos Dumnezeu? Așa ai fost creat și tu.

Dumnezeu te-a înzestrat cu abilitatea de a planifica. Și cu capacitatea de a te ține de planurile bune pe care le faci. Dacă eșuezi în a planifica, planifici să eșuezi.

Planuri pentru 2016? De ce? De ce nu? Eu sunt pro. Tu?

Ziua Culturii Naționale la Cluj

Nicolae C. Grosu

Col.(rtr.) ing., ec.

La 15 Ianuarie 2016 este celebrat Poetul național, Mihai Eminescu, sub genericul „EMINESCU VOIEVODUL LIMBII ROMÂNE” la 166 de ani de la nașterea sa, la 15 Ianuarie 1850. Tot la 15 ianuarie 2016 este sărbătorită ZIUA CULTURII NAȚIONALE, proclamată la 16 noiembrie 2010, la propunerea semnatarului acestor rânduri, în anul 2007.

Vineri, 15 Ianuarie 2016, cu prilejul depunerii de jerbe de flori, organizația de Autorități Publice Clujene, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni Filiala Cluj, împreună cu alte Asociații, Liceul Teoretic “Mihai Eminescu”, Seminarul Teologic Ortodox, Liceul de Muzică “Sigismund Toduță”, Școala “Horea”, Liceul de Arte Plastice “Romulus Ladea”, va celebra pe Poetul național Mihai Eminescu, Membru Post mortem al Academiei Române, la Statuia sa din fața Teatrului Național și a Operei Naționale Române, Cluj-Napoca și Ziua Culturii Naționale. Școlile prezente vor intona Imnul de Stat “Deșteaptă-te, Române”. Elevii de la Liceul Teoretic “Mihai Eminescu”, sub conducerea Doamnei Prof. Simona Dobrescu - Director, vor recita versuri de Eminescu și-i vor dedica un eseu.

Vom organiza Expoziția închinată Poetului național Mihai Eminescu.

Domnul prof. univ. dr. Dumitru Protase - Membru de Onoare al Academiei Române, Președinte de Onoare al Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, Filiala Cluj - va vorbi despre semnificația Zilei Culturii Naționale.

Dedicăm această celebrare Proiectului „CLUJ-NAPOCA - 2021. CAPITALĂ CULTURALĂ EUROPEANĂ”.

Breviter

Primenirea inimii

m învățat, de-a lungul anilor, de la Mitropolitul Bartolomeu Anania că nu este suficient să vorbești oricând și oricum despre păcatele lumii în care trăiești. O lume infestată, fără nicio distincție, de manipulare, calomnie, compromis, impostură, duplicitate, clientelism, intoleranță, corupție (inclusiv în Biserică), asasinat moral, orgănă cu aer de asceză și vânzare de frate. Iuda, duhul perfid, plimbându-se nestingherit „prin societate, prin istoria omenirii, dar și prin creștinătate” (Corupția spirituală, 2011, p. 129). Instinctul dezbinării ca justificare cinică a lășității și a trădării. Despre toate acestea nu poți scrie decât rămânând în Iisus, ceea ce înseamnă să rămâi în Adevăr și în dreptatea credinței. Să nu confunzi imaginea din ceruri a unei instituții cu cea de pe pământ.

Este lecția discret ascunsă în glosa lui Gala Galaction, reproducă acum întâia oară, cu titlul: La țărml dezorientării, din vechea „foaie de zidire sufletească” Ortodoxia (anul I, nr. 8, 29 octombrie 1933, p. 1; în seria de Opere, ediția Teodor Vărgolici, textul lipsește). Ca exercițiu spiritual de sinceritate și de cultură a primejdiei de noi înșine, ideile romancierului se întâlnesc cu multe din predicătele lui Valeriu Anania despre asumarea adevărului ca problemă de conștiință și de libertate interioară. Înțelegă această libertate ca virtute creștină și ca limită ziditoare de trăire evanghelică, de jertfă a iubirii și de plenitudine a sufletului în beția dragostei de Dumnezeu.

Portretul blândului Galaction din Rotonda plopilor aprinși este absolut fabulos. Între fascinația omului („barbă magnifică, odihnită pe piept într-o revărsare de liniști”) și mitologia bolii (șase ani de „neputincioasă rugăciune a sufletului către propriul său trup”) stă sugestia „cifrului ființial” și a lăuntrului rotit în jurul stălpului de foc. Textul ce urmează, mai puțin polemic decât pare, demistifică trufia de a crede că se poate trăi în Cuvânt, fără o trăire responsabilă în istorie, nu în istoria politică, firește, ci în istoria umanității evanghelice. Nu este pentru întâia oară când Gala Galaction scrie despre agurida din via Domnului, despre „neconformitățile bisericesti”, despre „imobilismul organic” și despre primejdia „înfrângerii confesionale” (vezi fenomenul, tot mai extins, al convertirii la religia islamică!). A mai făcut-o, cu optimism și responsabil, în manifestul din 1909, intitulat: Apologia unei legi și mai presus de ea: un principiu. „Orice s-ar întâmpla, trebuie să urgisim somnolența de până acum și să ne gătim ca pentru o zi de sărbătoare sau de luptă. Eu unul, gonind îndoilele, toate temerile și robust convins că Biserica Domnului nostru Iisus Christos e corabia vecinic dăinuitoare, vecinic biruitoare, pe toate mările noroadelor și prin toate vijeliile vremilor, vă strig din prora ei: Sculați că este ziuă” (Opere, VI. Varia, București, 2000, p. 64). Prin urmare, dilema din care nu se poate ieși este veche de peste un secol: „Reînsuflețim Biserica sau o transformăm în muzeu național?”

A. S.

LA ȚĂRMUL DEZORIENTĂRII

Ați citit și citiți, ca și mine, discursurile oficiale sau semif oficiale pe care, la zile mari sau mijlocii, unele autorități bisericesti binevoiesc să le toarne peste capetele prea plecate ale turmelor cuvântătoare... Ce discursuri fericite! Ce situațiuni înflorite, ce Arcadie pastorală, ce minuni în patru picioare ne fac să întrevădem această elocință oficială!

Poporul dă năvală în biserică!... Virtutele evanghelice se răsfăță pe plaiurile patriei!... Credința strămoșească, dogma soboarelor ecumenice și temelii autorității episcopale se bucură de o sănătate miraculoasă!...

Așa se arată lumea, biserica și norodul pravoslavnic: văzute prin ochelarii de zile mari.

Așa stăm noi bisericeste, dacă ar fi să ascuți și să te îmbeți de egloga chiriarhală...

Cei care ați văzut piesa *Gringoire* și vă aduceți aminte cum bietul poet flămând se aruncă asupra bunătăților de la masa regală, puse o clipă la dispoziția lui, poate vă aduceți aminte și de reflecția trubadurului: „Cum să nu fi bun, când mănânci atâtea bunătăți”.

Vom zice și noi: cum să nu pice miere din discursul d-tale, când ai acasă, în ogradă, câteva sute de stupi bisericesti!

Din nenorocire, mierea și optimismul oficial nu transformă tristul adevăr ambient și fanfaronadele festive nu consolidează zidurile Ierihonului.

Marele, înfricoșatul, sinistrul adevăr este că ne găsim la țărml dezorientării morale și confesionale.

Toți oamenii pe care îi știi serioși, toți preoții cu bună mărturie și toată suflarea ortodoxă se simt cu spinarea rece de marele îngheț care vine peste noi. Și, în vremea aceasta, colo sus, sunt congratulări, atitudini de salvatori ai Capitolului și discursuri, și... „într-un ceas bun!...”, și „noroc să dea Dumnezeu!...”, și „să-ți trăiască oile pe care le-ai dobândit!”

Iar la țărml dezorientării, bisericile sunt pe jumătate pustii, preoții sunt descurajați și apăsați de angarale, poporul e divizat și pornit după satisfacțiuni religioase în afară de biserica strămoșească.

Sectele sporesc, conștiințele șovăiesc, materialismul face ravagii, directivele spirituale dorm cu capul pe sacul cu mălai.

Și răzbate, prin zvonurile și murmurele ceasului de față, răzbate declamația stereotipă:

„Biserica ortodoxă... a crescut la sânul ei pe pruncul de altădată, pe voinicul de azi: poporul românesc... Marii ierarhi ai Bisericii au fost de-a pururi luferii sufletului românesc, nu numai în cărturăria bisericască, dar de obște în toate domeniile culturale... Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, Veniamin Costache, Grigorie, sfântul călugăr de la Căldărușani, și încă o sută alții... s-au înscris în cartea vieții și, totdeauna, în cartea recunoștinții naționale...” etc., etc. ...

Acestei declamații, cu mii de variante, îi răspunde, fără replică, fabulistul:

„Gloria străbună pe străbuni cinstește,

În zadar nepotul cu ea se fălește

Când e – cum se întâmplă – un om de nimic...”

Eminescu o spune și mai drastic:

„O, eroi! care-n trecut de măriri vă adumbriseți,

Ați ajuns acum de modă de vă scot din letopisete...”

Și celelalte, pe care le veți găsi în *Satira* (sic!) III.

Cine poate să contesteze că marii noștri chiriarhi din trecut sunt vrednici de venerația națională?... Dar cine poate să spună, cu mâna pe conștiință, că ei au urmași, în zilele noastre?

Dacă ar avea!... O, dacă ar avea!... Bietul popor creștin n-ar orbecăi în întunerul ignoranței doctrinale. Erorile și erezile n-ar colcăi prin livadia duhovnicească, la lumina soarelui. Și preoții – paznicii livadiei – n-ar fi mai toți iepuri de hotar!

Suntem la țărml dezorientării. Suntem la picioarele unor turnuri gata de prăbușire. Dar suntem, în același timp, și în preajma unor clarificări ce nu pot să mai întârzieze.

Mâine va fi dascălul lui astăzi și (al) lui ieri.

GALA GALACTION

Sfântul Nicolae Velimirovici – un propovăduitor al vremurilor actuale

Protos. Benedict Vesa

Sfântul Nicolae Velimirovici, meditănd la cuvântul Evangheliei, notează: „Precum patru râuri au udat pământul Raiului, tot la fel cele patru sfinte Evanghelii dau apă vie vieților oamenilor în toată vremea. Evangheliile *nu sunt o carte, ci o putere*: o putere care plămăiește viață și bucurie – o putere care dă hrană și băutură, o putere care învie din morți”. Aici identificăm atât sursa omiliilor sale, cât și metodologia pe care o folosește – totul este construit pe cuvântul viu al Domnului Hristos, capabil să miște inimile și să transforme viața, și, în consecință, și predica, deși la un nivel inferior, se încadrează în același spațiu al propovăduirii cuvântului viu într-un spațiu și timp concret, adresându-se direct interogativelor auditorului. De aici și caracterizarea care i se face – de-a fi un om al Duhului, dar și al timpului, contemporan cu sfinții, dar și foarte bine încadrat istoric.

Sfântul Ierarh Nicolae Velimirovici, considerat „noul gură de aur” al contemporaneității, se naște pe 23 decembrie 1880 în satul Lelici din Serbia. Își începe studiile la Mănăstirea Celie, urmate de cele gimnaziale la Valievo. Încă din tinerețe se dovedește a avea o minte subțire și o preocupare specială pentru viața spirituală. După un eșec la examenul de admitere la Academia Militară, se înscrie la Seminarul Teologic „Sfântul Sava” din Belgrad. Pe lângă interesul față de materiile teologice, tânărul Nicolae începe să studieze cărțile scriitorilor faimoși ai culturii europene: Shakespeare, Voltaire, Nietzsche, Marx, Pușkin, Tolstoi, Dostoievski și alții. Datorită cunoștințelor sale vaste reușește să-i uimească atât pe colegi, cât și pe profesorii săi. Așa se face că va fi trimis să-și continue studiile sale în occident, unde-și va desăvârși erudiția. În 1908, Nicolae își susține teza de doctorat la Universitatea din Berna, cu tema „Credința în învierea lui Hristos ca temelie a dogmelor Bisericii apostolice”. În anul următor, pregătește un al doilea doctorat, de data aceasta în filozofie, dedicat gândirii lui Berkeley, la Oxford, pe care îl va susține în vara aceluiași an la Geneva. Anul 1909 va fi decisiv și pentru evoluția sa spirituală – se călugărește, iar pe 20 decembrie este hirotonit preot și la scurtă vreme ridicat la rangul de arhimandrit.

Se implică și la nivel diplomatic. Așa se face că, odată cu începerea Primului Război Mondial, Părintele Nicolae este trimis într-o misiune diplomatică în Anglia, cu speranța obținerii unui sprijin al guvernului englez pentru poporul său. În toată această perioadă activitatea sa cultural-misionară continuă prin publicarea a numeroase articole și tratate teologice și filosofice.

La 12 martie 1919, Părintele Nicolae este ales Episcop de Jicea, scaunul istoric al Sfântului Arhiepiscop Sava. Doi ani mai târziu este transferat în eparhia Ohridei și Bitolei cu scopul de a pregăti unificarea dintre Biserica Sârbă și cea Macedoneană. În toată această perioadă este chemat să susțină conferințe și cuvântări în spațiul eclezial și academic american, folosindu-se de aceste ieșiri pentru susținerea celor suferinzi de pe urma Primului Război Mondial. Înființează o episcopie ortodoxă pentru sârbii ajunși aici și predă în institutele teologice din Illinois (Seminarul „Sfântul Sava” din Libertyville) și Pennsylvania (Seminarul „Sfântul Tihon din Zadonsk”, South Canaan).

Tema centrală a misiunii sale catehetice este reșezarea persoanei Mântuitorului Iisus Hristos la baza culturii și civilizației contemporane. Acesta afirmă: „Dacă-L ștergi pe Dumnezeu din cosmos, ai șters deosebirea dintre viață și moarte și ai predat morții spre nimicirea cea de istov a tot și a toate, de la un țărnam al timpului și spațiului la un altul. În zadar fugi de Dumnezeu; nu te poți ascunde. E adevărat, El nu va alerga după tine, dar te va aștepta. Și nu te va aștepta numai în locul în care L-ai părăsit, ci pe toate drumurile și la toate colțurile lumii”¹.

În același timp se dedică slujirii sociale, înființând numeroase orfelinate. Dar activitatea sa cea mai prolifică se concentrează pe publicarea de diverse lucrări. Le amintim pe cele mai importante: „Noi predici la poalele muntelui”, „Omiliile la Evanghelii”, „Gânduri despre bine și rău”, „Rugăciuni pe malul lacului”, „Războiul și Biblia”, „Semne și simboluri”, „Proloagele de la Ohrida”, „Epistole misionare”, „Viața Sfântului Sava”, „Casiana”, „Predici”, „Credința sfinților”, „Mai presus de Răsărit și de Apus” etc.

Începutul celui de-al Doilea Război Mondial l-a determinat să pornească o luptă împotriva puterii naziste ce atenta la starea

morală a poporului său. În acest context este arestat și condamnat la închisoare, împreună cu Patriarhul Gavriil Dojici în lagărul Dachau din Germania. Deși închis între ziduri n-a încetat să propovăduiască prin scrisul său și viața sa exemplară. Tratamentele inumane aplicate aici erau urmările culturii europene „eliberate” de persoana lui Hristos, generând, în consecință, o antropologie specifică: „Atâta vreme cât Europa L-a urmat pe Hristos, ca pe *soarele dreptății*, și pe sfinții Săi apostoli, mucenici, sfinți și nenumărați drepti, precum și alți oameni care au bineplăcut Lui, Europa a fost ca o piață luminată de sute și mii de lumânări, mari și mici, arzând strălucitor. Totuși, atunci când dorința umană și înțelepciunea omenească au bătut ca două vânturi puternice, lumânările au fost stinse și întunericul a pogorât pe pământ... Războiul împotriva adevărului este război împotriva firii dumnezeiești și a celei omenești”².

Sfântul Nicolae Velimirovici trece la Domnul în anul 1956, la vârsta de 76 de ani, în timp ce se ruga în chilia sa de la Seminarul Ortodox „Sfântul Tihon” (America). 25 de ani mai târziu, moaștele sale sunt aduse în Serbia și puse spre închinare în mănăstirea ctitorită de el însuși în satul natal, Lelici. Este canonizat de Biserica Ortodoxă Sârbă în anul 2003.

Sfântul Nicolae a avut un talent deosebit de a explica simplu ce era dificil, în așa fel încât să fie aproape de inima omului modern. Centrul omiliilor sale era Iisus Hristos, pe care-l prezenta atât în interiorul unei culturi, cât și transcendent acesteia. El este omul universal care adună la sine popoare și culturi. Pe de-o parte, Hristos este Iisus-ul european: învățător isteț, grabnic ajutător al oamenilor, binefăcător, vindcător, ocrotitor, umanist și activist. Pe de altă parte este Hristos-ul răsăritean: asiaticul cel postitor, rugător, înțelept și făcător de minuni. Apuseanul este cel cu picioarele grăbite, răsăriteanul cel cu picioarele încrucișate, în meditare. Dar în Iisus Hristos amândouă sunt cuprinse într-o măsură deplină și desăvârșită, care transcende atât Răsăritul, cât și Apusul. Pe lângă cele două dimensiuni, mai apare și imaginea Hristos-ului balcanic, expresie lecturată în interiorul unei continue providențe și istorii a sfinților³. Acestea este pentru autor adevărul incontestabil și fundamentul necesar pentru toate structurile europene.

Ne-am referit la conținutul omiliilor și meditațiilor sale. Cel de-al doilea aspect vizează metodologia folosită. Sunt două principii caracterizante – reflecția adevărului sau glasul profetic al predicatorului și entuziasmul Duhului, care însoțește proclamarea mesajului evanghelic. Primul principiu este susținut de cuvântul scripturistic: „Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; nu am venit să aduc pace, ci sabie (Matei 10, 34). Așa a grăit Domnul. A se citi: Nu am venit să împac adevărul și minciuna, înțelepciunea și prostia, binele și răul, dreptatea și silnicia, dobitocia și omenia, nevinovăția și desfrânarea, pe Dumnezeu și pe mamona: ci am adus sabie ca să tai și să le despart, încât să nu se amestece... Cu sabia adevărului”⁴; iar cel de-al doilea pe cuvântul Domnului din Luca 22, 49: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea ca el să ardă” – Hristos a adus acel foc sfânt cu care El din veșnicie și în veșnicie a fost înflăcărat și a luminat: focul adevărului și al dragostei, foc curat, dumnezeiesc, din vatra veșnică ce se numește Sfânta Treime”⁵.

Cu referire la auditoriu, Sfântul Nicolae se adresează atât elitei religioase și culturale, dar și oamenilor simpli, potrivit caracterului universal al mesajului evanghelic. La acestea trei elemente se mai adaugă scopul – întreaga sa operă îl orientează pe omul contemporan pe calea sfinților și către sfințenie: „Nu este ușor a-l urma dintr-o dată lui Hristos. Mai întâi urmează-i pe oamenii buni din satul tău. Aceasta să-ți fie cea dintâi treaptă. Apoi urmează-i pe oamenii sfinți din neamul tău. Aceasta să-ți fie a doua treaptă. Apoi urmează-i pe cei mai mari sfinți ai Bisericii. Aceasta să-ți fie a treia treaptă. În cele din urmă, urmează-I lui Hristos. Aceasta este vârful unde nu se poate ajunge dintr-o singură săritură, făcută tocmai de jos. Trudește neîncetat asupra sufletului tău”⁶.

Tocmai din caracteristica sa de scriitor integral rezultă faptul că discursul său nu poate fi catalogat nici pur mistic, nici simplu științific, ci, pur și simplu, realist. În conștiința sa, așezarea interioară a omului determină și mersul lumii. Soluția nu se întrevede nici în știința occidentalului, nici unilateral în înțelepciunea Răsăritului, ci în întâlnirea cu Hristos-Adevărul și Hristos-Dragostea sau adevărul în iubire/iubirea în adevăr. În acest raport rezidă actualitatea mesajului său.

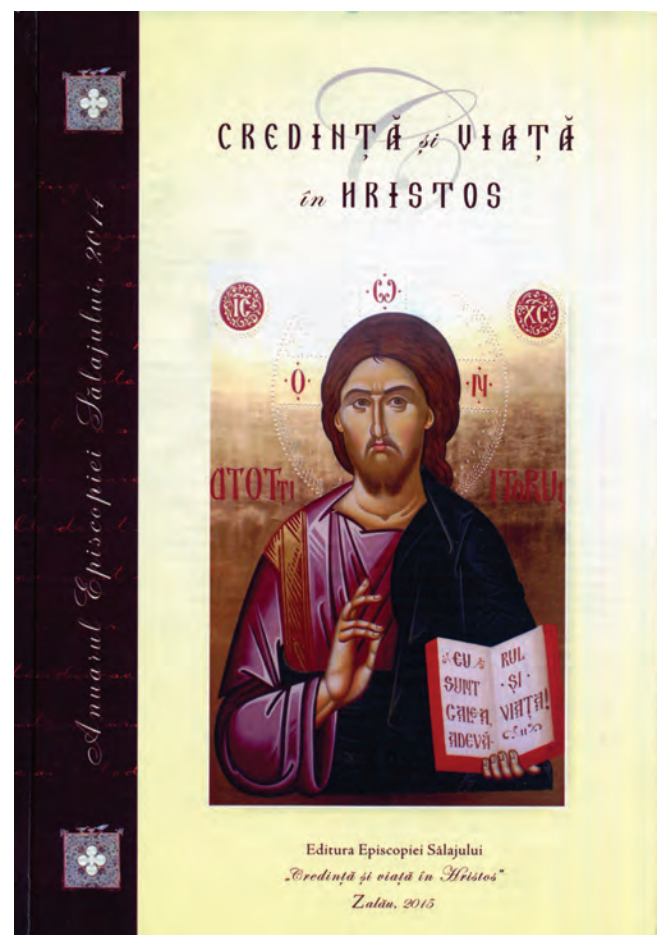
² Răspunsuri la întrebările lumii de azi, București, Sofia, 2002, p. 43.

³ Cf. *Mai presus de Răsărit și de Apus. VIII cugetări*, București, Predania, 2008, p. 9-15.

⁴ Răspunsuri la întrebările lumii de azi, p. 10.

⁵ Răspunsuri la întrebările lumii de azi, p. 14.

⁶ Gânduri despre bine și rău, p. 145.

Credință și viață în Hristos. Anuarul Episcopiei Sălajului, Nr. VII, Editura Episcopiei Sălajului "Credință și viață în Hristos", Zalău, 2015.

Anuarul eparhiei ortodoxe de la Zalău, ale cărui începuturi sunt concomitente cu însăși înființarea instituției chiriarhale, a ajuns la cel de-al șaptelea număr. Mai bogat decât cele anterioare, dar editat în aceleași condiții grafice de ținută ca și ele, el se constituie într-o mărturie prețioasă privitoare la intensa activitate pastorală, misionară, socială și culturală care are loc acolo, putând fi util deopotrivă cititorului interesat de cronica evenimentelor sau specialistului care caută informații cu privire la anumite probleme de teologie.

Structurat în patru părți, volumul cuprinde informații prețioase cu privire la viața bisericească și ramificațiile ei, contacte și adrese ale preoților și parohiilor (pp. 7-164), o frumoasă cronică ilustrată a Episcopiei, ce reunește câteva zeci de instantanee cu privire la momentele cele mai importante care i-au marcat destinul pe Parcursul anului 2014 (pp. 165-230), opt predici ale chiriarhului, Preasfințitul dr. Petroniu Florea (231-310), și diferite studii de teologie și istorie (pp. 311-683).

Primele trei părți, vor fi cu certitudine utile și în viitor, pentru cercetătorii care vor dori să reconstituie viața și activitatea eparhiei sălăjeane din primii săi ani, abundența și acuratețea informațiilor prezentate în cadrul lor putând fi folosite pe post de izvor istoric, iar lectura predicilor Preasfințitului oferind informații cu privire la tendințele și necesitățile pastorale. Cea din urmă dintre ele, utilă și acum, asemenea celorlalte, va înscrie însă anuarul între revistele științifice cu greutate și acest lucru atât datorită pleiadei de autori care semnează textele antologizate aici, între care se numără domnul academician Ioan Aurel Pop, rectorul Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, domnul profesor universitar Nicolae Bocșan, fost rector și pro-rector al ei, domnul profesor universitar Mircea Gelu Buta, părinți profesori Ioan Chirilă, Ioan Vasile Leb, Valer Bel, Gabriel-Viorel Gărdan, Teofil Tia, Adrian Podaru, Cristian Sonea sau Gheorghe Șanta, toți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din urbea clujeană, părinți profesori Adrian Gabor și Mihail Săsăujan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, și mulți alții, cât și datorită diversității tematice sau seriozității abordării.

Cititorul, fie el teolog sau nu, va găsi aici informații prețioase cu privire la domnia Sfântului Constantin Brâncoveanu și la interacțiunile lui cu spațiul ardelean (pp. 363-388, 483-496, 537-562), la locul creștinismului în configurația religioasă globală a zilelor noastre (pp. 411-416), ora de religie (pp. 465-482), activitatea omiletică a Sfântului Ioan Gură de Aur (pp. 509-518, 597-620), Sfânta Liturghie (pp. 647-676), și la alte teme similare, având posibilitatea utilizării anuarului ca sursă documentară pentru eventualele cercetări referitoare la una dintre temele analizate.

Felicităm așadar colectivul editorial în frunte cu părintele conferențiar universitar Gabriel-Viorel Gărdan și sperăm că an de an, anuarul sălăjean va crește în calitatea informațiilor, devenind o voce prin intermediul căreia, intelectualii sălăjeni, și nu numai, vor putea să se facă auziți în contextul cultural-științific contemporan.

Ierom. Maxim Morariu

¹ Gânduri despre bine și rău, București, Predania, 2009, p. 32.

„Acolo unde e dragoste,
nu există despărțire”

- Bartolomeu Valeriu Anania, o
prezență vie -

Ioan Răzeș

(Din nou în bibliotecă, pentru un nou început de drum, ieromonahii
- profesori Ioan și Gherman.)

IOAN: - Se implinesc, frate Gherman, în curând, șase ani de
când, în dramatica luptă cu inexorabila moarte trupească...

GHERMAN: - ...luptă urmărită și de noi cu tristețe și înfiorare...

I.: - ...da, Înalțul nostru Bartolomeu și-a dat duhul întru cele
veșnice, trecând în lumea de dincolo, între larii neamului...

G.: - A fost o ruptură dureroasă, ca de un adevărat părinte.
Parcă-am rămas singuri în lume atunci și de-atunci...

I.: - Astfel a fost starea de-atunci, dar ne întărim. Oricine, cât îi
trăiește părintele, încă este copil, dar fără părinte, deodată se matu-
rizează și ia viața în piept...

G.: - ...după cum făcuse și părintele lui, deci, cu modelul părin-
telui...

I.: - ...care n-a plecat cu totul - *non omnis moriar*. Dacă
trupul mult încercat i se odihnește pentru veci în cripta
catedralei clujene, sufletul...

G.: - ... ne e viu și activ din memorie, asistându-ne
în lupta vieții.

I.: - Glasul lui, în memorie, ca și în viață, sună când
blând și sfântos, pentru cei ce râvnesc să fie pe calea stră-
moșească a Mântuitorului,

G.: - ...când tunător împotriva celor - dinafară ca și
dinăuntru - care ne lezează aderența identitară la Bise-
rică și Neamul nostru...

I.: - Și nu doar cu acest glas din memorie - și din
dvd-uri(!) - l-am evocat în acești ani în reuniuni cultural-
spirituale, ci și cu glasul scriitorului de limbă românească
frumoasă ca un *fağure de miere*.

G.: - Cu care a abordat teme majore ale condiției
umane în poezie, teatru, proză, eseu...

I.: - ...sau tema fundamentală a relației dintre Dum-
nezeu și Om, din *Cartea Cărților*, talmăcită de dânsul la
starea limbii române de azi.

G.: - O personalitate uriașă, cu o biografie frământată
(în persecuții, arestări, detenții, critici gratuite, dar
acerbe), numai pentru că, păstrându-și libertatea, incom-
moda și trebuia să intre în polemică, după modelul lui
Arghezi...

I.: - ...și cu o operă amplă, puțin citită și prețuită, din
păcate, dar care intră pe poarta de aur a clasicilor litera-
turii române.

G.: - În cei câțiva ani pământești de la trecerea sa în
eternitate, am căutat să ne temperăm afecțiunea inerentă
și să privim mai detașați, obiectivi această personalitate
care, după cum spunea cineva, te făcea, în modul cel mai
firesc, să i te devotezi. Sunt dintre noi o seamă de cercetă-
tori de arhive ori de texte teologice, literare, publicistice, care...

L.: - ...au aprofundat - pe cât se poate azi - cunoașterea și
înțelegerea lui Bartolomeu Valeriu Anania, ca a oricărui om de altfel,
în contextul vremii în care a trăit și în măsura în care a putut sau nu
să iasă „cu capul prin acoperișul” acesteia, precum cerea odată
Mircea Eliade provincialului.

G.: - Să evocăm, deci, câteva secvențe mai semnificative din
acest răstimp al evocărilor și al cercetării... Mai întâi, desigur, apor-
tul clujenilor. În fiecare lună martie, în preajma zilei de naștere a Înal-
tului, în reuniuni publice, se rostesc alocuțiuni și se susțin concer-
te omagiale de înaltă ținută...

I.: - Tot în martie, în Vâlcea, județul natal al scriitorului și ierar-
hului nostru, s-au desfășurat cinci ediții ale *Memorialului Bartolomeu
Valeriu Anania*, iar comunicările din anii 2011 și 2012 au fost incluse
în volumul *Un om pentru eternitate, Bartolomeu Valeriu Anania*, după
fericita formulă a profesorului clujean Mircea Popa.

G.: - Tot la Râmnicu-Vâlcea s-au desfășurat cinci ediții ale Salo-
nului National de Literatură și Artă *Rotonda Plopiilor Aprinși*, cu un
program complex de fiecare dată.

I.: - Să menționăm și simpozionul *Valori naționale în creația Mi-
tropolitului Bartolomeu Anania*, inițiat, din anul 2014, la Suceava, fi-
nalizat, de asemenea, cu un volum de comunicări în anul urmă-
tor.

G.: - Așadar, evocări memoriale de tradiție în toate provinciile
istorice ale țării.

I.: - Semnificativă este și producția editorială, ca rezultat al

cercetării. Am amintit deja două volume colective.

G.: - În mod la fel de firesc, începem tot cu Mitropolia Clujului,
ale cărei publicații periodice, *Renașterea* și *Tabor*, sub oblăduirea
noului mitropolit, ÎPS Andrei Andreicuț, „alt om de suflet”, au
cultivat memoria Înalțului Bartolomeu ca reper istoric, eclezial și
cultural mereu actual.

I.: - Este de remarcat și publicarea, în anul 2012, a volumului
colectiv *Mitropolitul Bartolomeu al Clujului (1921-2011). In memoriam*,
coordonat de tinerii teologi Ștefan Iloaie și Bogdan Ivanov și în care
s-au antologat opinii despre activitatea memorabilă a Înalțului ierarh,
mesaje primite la plecarea sa spre Împărăția Cerească, eseuri oma-
giale despre personalitatea și opera sa complexă.

G.: - Să menționăm și Dvd-ul cu predicile Mitropolitului Bar-
tolomeu Anania la duminicile Triodului, proiect coordonat de pr.
Bogdan Ivanov și însoțit de textul unei predici ananiene, intitulată
Singurătatea și neliniștea mântuitoare și de cunoscuta *Cronologie* a vieții
și operei sale, semnată de pr. Ștefan Iloaie.

I.: - Eu, de pe coperta Dvd-ului *ÎPS Bartolomeu - omul fără vicleșug*
(sintagmă preferată de ÎPS Andrei), Dvd realizat în anul 2014, aș
vrea să citez o caracterizare ce mi se pare foarte potrivită: „Perso-
nalitate marcantă și om de acțiune, deținut politic, om de cultură și
al Duhului, neobosit propovăduitor al Cuvântului lui Dumnezeu,
slujbașul Adevărului și al dreptății, dușman declarat al corupției de
orice fel, Mitropolitul Bartolomeu rămâne fără îndoială un model

Mitropolitul Bartolomeu Anania (18 martie 1921 - 31 ianuarie 2011)

al omului liber”.

G.: - Deloc întâmplător, în chiar anul plecării Înalțului Bartolo-
meu la Domnul, doi teologi clujeni, părintele Bogdan Ivanov și
universitarul Radu Preda, au publicat o antologie de „texte social-
teologice” ale Mitropolitului Bartolomeu, reunite sub titlul *Corupția
spirituală*...

I.: - ...texte ce reprezintă un autentic ghid pentru cunoașterea
capcanelor la care este expus, din exterior ca și din interior, omul
creștin în epoca secularizantă, pentru confruntarea cu ele și afirma-
rea etosului creștin.

G.: - Același valoros tandem, Bogdan Ivanov și Radu Preda, a
tipărit, în același an 2011, la editura Litera, cu acordul dat în 2010
de către diortositor, o ediție de masă, fragmentată în 8 volume cu
ilustrații, a *Bibliei* în versiunea redactată și adnotată de Bartolomeu
Valeriu Anania...

I.: - ...o ediție care, dacă n-a putut fi „cel mai potrivit cadou la
împlinirea a 90 de ani”, a reprezentat „prima formă concretă de a
omagia memoria celui căruia am avut privilegiul să îi fim contem-
porani” - scriau cei doi editori.

G.: - Fondurile acestei ediții au intrat în contul Fundației „Mi-
tropolitul Bartolomeu”, fundație care, deschizând publicului arhiva
Înalțului, a putut oferi, prin exercițiul documentar profesionist al
profesorului Aurel Sasu, legatarul testamentar al arhivei, noutăți

absolute privind viața și opera uriașei personalități ce ne privește
dintr-o monadă a sa.

I.: - Criticul și istoricul literar Aurel Sasu, în chiar ziua funera-
liilor (3 februarie 2011), a scris o tabletă intitulată *Biruința de a muri*,
un elogiu întristat și melancolic, pe care l-a așezat în fruntea cărții
sale (ce a apărut peste o lună, la editura „Eikon”), *Dragostea și vântul*,
conținând, conform subtitlului, *Glose la Memoriile lui Valeriu Ana-
nia*...

G.: - ...carte scrisă în intervalul 2008-2010, cuprinzând diverse
comentarii și însemnări proprii, dar și completări de alte texte con-
fesive ale lui Valeriu Anania, neincluse în *Memorii*, dar complemen-
tare acestora. De pildă, excepționala *Scrisoare deschisă către Ion Cârja*,
publicată de autor în 1973 în America...

I.: - În această scrisoare este inclus și fragmentul *Eu nu am fost
legionar* și nu mă pot abține să nu-i repet unele propoziții esențiale
(le-am învățat pe dinafară!): ... *eu nu mă vreau anexat nici unei formu-
le politice*...

G.: - Deci, nici legionarilor, nici comuniștilor - este de reținut!

I.: - ... *că tot ce am mai scump pe lume e libertatea mea interioară*...

GH.: - Punctul pe „i”!

I.: - ... și *că numai două datorii îmi sunt pe pământ: să-mi slujesc
Biserica strămoșilor și să-i dau Neamului meu câteva cărți pe limba lui
frumoasă. Alte veleități nu am...* (pag. 130).

GH.: - ... pe care datorii le-a îndeplinit exemplar, adăugând
peste ani și diortosirea *Bibliei* în limba română actuală și
pastorația în Eparhia Clujului și a Ardealului de Nord.

I.: - Revenind la profesorul Aurel Sasu, este de sub-
liniat că, din arhiva Bartolomeu, a reușit să dea la iveală,
într-un timp scurt, cu ajutorul editurii „Eikon”, mai mul-
te volume. Primul dintre ele: *Bartolomeu Valeriu Anania,
Misterele orientale și creștinismul* (2013) - teza de licență
susținută în 1948 la Academia Andreiană din Sibiu și
gratificată cu calificativul „excepțional”.

G.: - Apoi volumul de corespondență întreruptă între
Bartolomeu Valeriu Anania și George Alexe, intitulat *O
luptă neterminată - Dialog epistolar* (2014), la editarea că-
ruia s-a atașat și editura „Școala Ardeleană”, o carte-do-
cument, luminând diferite perioade din existența celor
doi prieteni și colaboratori în țară și în America.

I.: - În sfârșit, ca un alt semnal al comorilor din arhi-
va Bartolomeu, s-a tipărit, în anul 2014, volumul *Cântarea
treptelor*, cuprinzând poezii postume de Daniel Turcea,
care și-au găsit în dl. Aurel Sasu editorul empatic.

G.: - Oamenii din Eparhia Mitropoliei Ardealului de
Nord, care l-au cunoscut mai îndeaproape ca păstor pe
Înalțul Bartolomeu sunt sigur că au nenumărate amintiri
semnificative de povestit oral și în scris în legătură cu
însăși devenirea lor umană și duhovnicească sub oblă-
duirea sufletului său cald. Unul dintre ei, medicul Mircea
Gelu Buta, scriind *Amintiri despre Mitropolitul Bartolomeu
Anania* (ed. „Renașterea”, 2013), evocă multe astfel de
„întâlniri admirabile” „în duh” și, aș zice eu, și în cuvânt,
fiindcă și verbul său este limpede, calm, cald, ... arde-
lean.

I.: - Aș reține din această carte măcar o frază esențială
a ierarhului, spusă la înmormântarea prietenului său
Alexandru Paleologu: *Acolo unde este dragoste, nu există
despărțire*. Înalțul Bartolomeu a iubit oamenii și nu e
despărțit de ei. La rândul nostru, iubindu-l, nu ne despărțim de
dânsul.

G.: - Așa ar trebui să încheiem această afectuoasă retrospectivă,
însă, frate Ioane, nu înainte de a spune două cuvinte și despre
proiectul nostru ficțional *BVA*, derulat, deocamdată până la anul
1948, în cărțile profesorului vâlcean Ioan St. Lazăr.

I.: - Cele două volume - *Valeriu Anania, icoane de început* (Iași,
ed. „Rotip”, 2013) și *Tânărul Anania. „Îngerul cu barbă”* (Cluj-Na-
poca, ed. „Renașterea”, 2014) - sunt definite de autor drept eseuri
biografice, întrucât au factura dialogică (ca și noi, acum), conturând
adevăruul din opinii contrarii.

G.: - Pe de altă parte, volumele constituie primele cărți dintr-un
proiect complex, intitulat *Bartolomeu Valeriu Anania sau Grelele cu-
vintelor*, în care substantivul *Grelele* amintește de personajul colectiv
Grelele Pământului din piesa lui Valeriu Anania *Greul Pământului*,
sugerând gestația rostului uman în istorie pentru înveșnicire.

I.: - Fără a fetișiza, *Grelele cuvintelor* sugerează caracterul gestant
în veac al cuvintelor teologului-scriitor Bartolomeu Valeriu Anania,
în tot ce a vorbit și a scris.

G.: - Iar pe alt plan, implică proiecția acestor cuvinte de duh în
vecinătatea transcendenței, întrucât *cuvintele* - așa cum spunea chiar
Înalțul Bartolomeu, satisfăcând legea Iubirii, cu care a venit la noi
Hristos - ...

I.: - ... *au suflet, de aceea cu ele trebuie să ne purtăm așa cum se por-
tă îngerii cu Maica Domnului*...

Protopopul Grigore Pletosu și prefectul Solomon Haliță

Alexandru Dărăban

 rigore Pletosu (1848-1934), protopopul ortodox al Bistriței între 1909-1934, s-a născut în satul Chintelnic, jud. Bistrița. Face parte din prima serie de elevi care trece pragul nou înființatului gimnaziu grăniceresc (1863) din Năsăud, face parte din prima promoție a liceului năsăudean cu opt clase, licențiat în Teologie (Cernăuți), Filosofie și Limba română (Budapesta), membru al Societății literare *Virtus Romana Rediviva*, fiind primul critic literar al poeziei lui Coșbuc; în anul 1928, la 50 de ani de activitate, i s-a acordat Ordinul Coroana României în grad de Comandor¹.

Pe vremea când se unea Moldova cu Muntenia, la 17 aprilie 1859, s-a născut al treilea copil al „cancelistului” Maxim Haliță și al „mămucii” Ileana Isipoaie. A fost botezat cu numele de Solomon, fiind cunoscut obiceiul ardelenilor a-și boteza copiii cu nume din Vechiul Testament sau cu nume latinești, ca să nu poată fi maghiarizate.

Bunul profesor Grigore Pletosu, descoperitorul poetului Coșbuc, i-a fost și lui Solomon Haliță profesor, îndrumător și prieten².

Anul 1879 a fost un an greu pentru românii din Ardeal.

Atunci autoritățile maghiare au început campania de maghiarizare a școlilor românești. Conform tradiției năsădene, după care tinerii absolvenți urmau mai cu plăcere cursurile universitare din Viena, unde era și o frumoasă societate românească și o altă mentalitate, Solomon Haliță și-a îndreptat și el pașii spre Parisul Europei Centrale.

Contribuția Fondurilor grănicerești năsădene la dezvoltarea învățământului românesc a fost una dintre cele mai relevante din istoria Transilvaniei. Conștient de valoarea fiului său și având dorința ca acesta să-și continue studiile la Viena, acolo unde mai toți fiii de grăniceri tânjeau să ajungă să-și continue studiile, Maxim Haliță a început demersurile către comisia de atribuire a bursei de la Administrația fondurilor grănicerești, în vederea obținerii unei burse de studii pentru fiul său, Solomon.

Din păcate însă, în vara anului 1879, în viața tânărului Solomon, dar și a întregii familii, s-a întâmplat o tragedie care ar fi putut să-i pună în pericol viitorul său. De fapt ce se întâmplase? Ne-o spune viitorul protopop ortodox al Bistriței, Grigore Pletosu. Acesta povestește despre o întâmplare tragică la o partidă de vânatoare la care a participat tânărul Solomon Haliță în comuna Coșna alături de cumnatul său, preotul ortodox Gregoriu Marica, care era parohul comunei. Solomon Haliță l-a rănit grav pe cumnatul său, care după zece zile a încetat din viață. În urma acestui deces au rămas orfani trei copii³.

Profund marcat de cele întâmplate, Solomon Haliță a jurat în fața familiei că nu se va căsători niciodată și va crește orfanii. Așa a și făcut. Pe cei doi băieți, Emil și Nițu, când au fost de anii liceului i-a luat, după ce s-a stabilit în România, purtându-i în școli și facultăți, amândoi ajungând farmaciști⁴. În urma acestei întâmplări nefericite, Tribunalul din Bistrița s-a autosesizat făcând cercetările ce trebuiau făcute în asemenea cazuri. Toto-

dată instituția juridică, menționată mai sus, a trimis o adresă către Comisiunea administrativă a fondurilor grănicerești din Năsăud în care se specifică că „în contra studentului din Sângeorz, Solomon Haliță, s-a făcut cercetarea pentru delictul contra securității de viață comisă spre detrimentul preotului greco-oriental (ortodox, s.n.) din Coșna, despre care se încunoștințează. Administrația fondurilor școlare grănicerești spre observare la împărțirea stipendiilor”. Documentul purta data de 29 august 1879⁵.

Solomon Haliță s-a reîntors la Năsăud unde a constat că toate locurile erau ocupate. Directorul liceului, Ioan Ciocan, îi oferise un post provizoriu de învățător până la vacantarea unei catedre. Eminentul absolvent de la Viena nu s-a putut împăca să-și limiteze activitatea sub forma acestui provizorat la catedră. De aceea, a trecut munții în România, țara mamă, unde a slujit timp de 36 de ani (1883-1919), activitate pe care a închinat-o școlii în cea mai mare parte a vieții lui.

A ajuns în Moldova unde și-a desfășurat activitatea de profesor și intelectual în orașele Dorohoi, Bârlad și Galați. Anii cei mai fructuoși sunt cei de la Bârlad, unde a organizat metodic școala de aplicație și lecțiile practice ale tinerilor normalști⁶.

Împreună cu alți profesori tineri și culți a întemeiat revista pedagogică și școlară *George Lazăr*, revistă pentru educație și instrucțiune, care a apărut în perioada 1887-1889, sub direcțiunea lui Solomon M. Haliță⁷. La revista *George Lazăr* au colaborat mulți ardeleni, între care notăm pe Grigore Pletosu (viitorul protopop ortodox al Bistriței, s.n.)⁸. După patru decenii de activitate peste Carpați, revine în Ardealul său iubit fiind numit până în anul 1922 director general al învățământului primar și normal din Cluj⁹, după care ajunge prefect al județului Năsăud, funcție care o exercită între anii 1922-1926. În toți acești ani cât a fost prefect s-a implicat pe toate tărâmurile: învățământ, în primul rând, prosperitate economică, cultură, negocieri politice locale.

În anul 1924, Solomon Haliță, ca un fin cărturar, a ținut să-și lege numele de frumoasa operă a inaugurării Liceului *Alexandru Odobescu*, insistând la forurile superioare să fie înscris în bugetul statului¹⁰. A participat la serbarea inaugurării acestui liceu, ca reprezentant al guvernului, în fruntea acestei mese mai luând loc protopopul ortodox al Bistriței, Grigore Pletosu, președintele comitetului școlar, Emil Domide, directorul liceului. Directorul liceului a scos în evidență *munca intensivă de înființare a liceului și internatului a lui Solomon Haliță*¹¹.

⁵ Serviciul Județean Bistrița-Năsăud a Arhivelor Naționale (în continuare S.J.B.N.A.N.), Fond *Administrația fondurilor grănicerești*, Dosar bursă Solomon Haliță, f. 4.

⁶ Sandu Manoliu, *op. cit.*, p. 269.

⁷ *Ibidem*, p. 269.

⁸ *Ibidem*, p. 272.

⁹ Ieronim Marțian, *Figuri de dascăli năsăudeni și bistrițeni*, Editura Napoca-Star, Cluj-Napoca, 2002, p. 94; *Pentru Solomon Haliță* (Necrologuri), în „Gazeta Bistriței”, Anul VI, nr. 24, Bistrița, 15 decembrie 1926, pp. 1-6.

¹⁰ *Idem*, Anul IV, nr. 7, 1 aprilie 1924, p. 2.

¹¹ *Idem*, nr. 8, 15 aprilie 1924, pp. 2-3.

În anul 1925 a avut loc în Bistrița aniversarea unirii Ardealului cu România. Serbările s-au desfășurat într-un chip grandios. S-a ținut un *Tedeum* solemn la toate bisericile din localitate. În biserica ortodoxă *Tedeumul* a fost oficiat de protopopul ortodox Grigore Pletosu, luând parte autoritățile orașului în frunte cu prefectul Solomon Haliță.

La venirea sa ca prefect în județul natal, în Sângeorzul Românesc – satul natal al prefectului – se încerca renașterea ortodoxiei pe aceste meleaguri (partea superioară a Someșului Mare începând de la Nepos și Valea Ilvei) de către un consătean de-al său, ieromonahul Ioachim Băznog. A manifestat pasivitate față de problemele ortodoxiei sângeorzene.

Acest ieromonah a fost împiedicat permanent de către autoritățile bisericești (greco-catolice) și administrative locale, ajungându-se până la dărâmarea bisericii ridicate de el, de două ori. A mai fost batjocorit, maltrat de către organele administrației locale, i-au fost confiscate clopotele, fapt confirmat de dr. Andrei Monda care o trimis o carte poștală către Episcopia ortodoxă din Cluj¹². Călugărul a făcut sesizare către prefectul județului, care nu era altul decât Solomon Haliță, dar acesta nu a luat nicio măsură împotriva agresorilor¹³. Consistoriul Episcopal trimite o adresă către Prefectura județului Bistrița-Năsăud, în care obiectul era edificarea Bisericii ortodoxe române din Sângeorzul Român. Prefectura înștiințează Consistoriul Eparhial Ortodox din Cluj că în baza raportului din 29.08.1924 a domnului prim-pretor al plasei Rodna Veche și în baza dosarului subprefecturii județului, cu sentința din 15 august 1924 s-a ordonat, în scris, dărâmarea edificiului, după ce anterior a ordonat verbal sistarea lucrărilor¹⁴.

Se trimite o nouă adresă către Episcopia din Cluj despre situația creată. În acest scop protopopul ortodox de Bistrița Grigore Pletosu a intervenit la prefectură, în virtutea prieteniei ce-l lega de atâta vreme de Solomon Haliță, ca biserica să fie acoperită în mod provizoriu ca să nu se deterioreze materialul până la noi dispozițiuni¹⁵.

Prietenia dintre protopopul Pletosu și familia Haliță va fi continuată și după trecerea la cele veșnice a lui Solomon, de către fratele acestuia Alexandru Haliță, fost profesor și vicar-foraneu în Năsăud. Într-adevăr, Protopopul Grigore Pletosu va fi convins de către acesta ca să se implice în poli-

tică. Cert este că-l găsim pe listele județene pentru alegerile Consiliului Județean Bistrița din 5 februarie 1930 reprezentând Partidul Național-Liberal. Pe primele patru poziții ale acestei liste îi găsim pe:

- 1) Grigore Pletosu, protopopul ortodox al Bistriței;
- 2) Alexandru Haliță fost profesor și vicar greco-catolic în Năsăud;
- 3) Ilarion Boțiu, preot-profesor în Năsăud (ortodox);
- 4) Alexandru Gagea, primar în Sângeorz (greco-catolic)¹⁶.

Din rândurile acestui articol am încercat să scot în evidență lunga și, pot spune, trainica legătură dintre protopopul ortodox Gri-

gore Pletosu și prefectul Solomon Haliță, atât pe tărâm educațional, dar și pe tărâm politic. Toate acestea au excelat în funcție de cum au evoluat situația politică și socială a vremii.

Solomon Haliță (1859)

gore Pletosu și prefectul Solomon Haliță, atât pe tărâm educațional, dar și pe tărâm politic. Toate acestea au excelat în funcție de cum au evoluat situația politică și socială a vremii.

¹² Alexandru Dărăban, *Ieromonahul Ioachim Băznog din Sângeorz-Băi*, Editura Charmides, Bistrița, 2010, pp. 53-55.

¹³ *Ibidem*, p. 55.

¹⁴ Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (A.A.V.F.C.), Adresa 1042/1924 către Prefectura Bistrița-Năsăud și răspunsul cu nr. 5022/12 august 1924.

¹⁵ *Ibidem*, Adresa nr. 6669/1924 către Episcopie și adresa nr. 323/1924 a Protopopiatului Ortodox al Bistriței.

¹⁶ *Gazeta Bistriței*, 1 februarie 1930.

¹ Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva*, vol. II, Bistrița, 1974, pp. 246-249.

² Sandu Manoliu, *Un om și o energie* în „Icoana unei școli dintr-un colț de țară românească”, Năsăud, 1930, p. 261.

³ Grigore Pletosu, *Moarte prin pușcă*, în „Telegraful Român”, Anul XXVII, Sibiu, Marți 7 august 1879, p. 359.

⁴ Teodor Tanco, *Virtus Romana Rediviva*, vol. V, Bistrița, 1984, p. 376.

Eseurile doctorului Ion Vianu

Mircea Gelu Buta

u mai multe luni în urmă, citeam un interviu al doctorului Ion Vianu, psihiatru, psihanalist și scriitor profesionist, publicat în revista „Lettre internationale”, reținând acest pasaj memorabil: „A te lipsi de lectura Bibliei este a te condamna la incultură, cel puțin dacă ești european. Nimeni, sub cuvânt că este ateu, nu ar trebui să se simtă scutit de a citi Biblia. Psihologul, moralistul, estetul înamorat de expresia fericită se îmbogățesc citind-o. Au citit-o și ateii, și profeții ateismului, cu mare profit (Nietzsche, Freud)”¹.

Am regăsit menționate numele de mai sus, asociate cu acela al lui Marx, și în recentul volum de eseuri al doctorului Ion Vianu, intitulat, cu o celebră exclamație a lui Dostoievski, *Frumusețea va mântui lumea*². O parte din această consistentă carte este constituită din meditații, constatări și observații asupra condiției umane actuale, formulate de un moralist autentic, care, fără să recurgă la retorică, respinge eufemismele. Ion Vianu vorbește despre *omul-masă* și *omul plat*, definind și descriind cele două categorii aparținând vremii noastre. Cel dintâi exemplar este pus în legătură cu un celebru eseu interbelic al lui Ortega Y Gasset, *Revolta maselor*, și adus la zi: „După Primul Război Mondial, scrie Ion Vianu, s-a produs o erupție a «omului-masă». Omul-masă nu trebuie confundat cu proletarul; el provine din toate clasele sociale; este un tip uman care, fără să beneficieze de o calitate specială, consideră că are dreptul să se pronunțe asupra oricărui subiect și să decidă mersul lucrurilor. Pe de altă parte, omul-masă este mai preocupat de drepturile decât de obligațiile ce-i revin. Elitele au dispărut sau se retrag în cotloane obscure. Elitele considerau că primordiale erau obligațiile pe care le aveau, nu drepturile ce li se cuveneau”³.

Aplecându-se asupra unui exemplar uman înrudit cu „omul-masă”, Ion Vianu ia în considerare un descendent al acestuia, care ne este familiar: *omul plat*; eseu în care îl examinează se intitulează *Omul plat și excesele lui*. Autorul evocă o carte de acum 50 de ani a lui Paul Ricoeur, unde Marx, Nietzsche și Freud sunt denumiți *ideologii suspiciunii*. Din acest trio, susține doctorul Ion Vianu, doar Freud și psihanaliza au *adâncime metafizică*: „Teoria jungiană a inconștientului colectiv este metafizică; mai explicită, dar nu mai mult metafizică decât teoria freudiană a inconștientului. // Este de înțeles, prin urmare, declinul universal al metafizicii. Pretutindeni unde teoria implică o transcendență, ea va fi vânată și eliminată. Psihanaliza nu mai corespunde spiritului epocii (s. aut.). Spiritul epocii noastre implică prezența în actual, eliminarea transcendenței sub orice formă”⁴.

Ion Vianu, pornind de la binomul *văz/auz*, spune că, din cauza televiziunii, „în societatea actuală s-a produs un dezechilibru în favoarea vizualului”⁵, cu consecințele pe care le constatăm. De aici decurge și un clivaj catastrofal între înțelegere și explicare: „Privind tendințele lumii actuale, putem să afirmăm că am trecut de la o eră a înțelegerii la una a explicării”⁶.

De marasmul ontologic în care am intrat, așa cum arată autorul cărții, știința este răspunzătoare în mare măsură, îndeosebi știința exprimată prin tehnologie. Iată de ce se impune reproduc următorul pasaj din propedeutica omului plat, formulată de doctorul Ion Vianu (sublinierile îi aparțin): „În știință, ghidul, liniile directe ale acțiunii contemporane rămân *văzutele*. De unde, prin teologie, prin psihologie ne bazăm convingerile pe *nevăzute* (Dumnezeu, inconștientul), acum suntem din ce în ce mai tare bazați pe *ceea ce se vede*. Trăim în era descriptivismului. Lumea a devenit un etalaj al supermarketului universal. Prin *vedere*, nu există înțelegere: de-

scrierea este urmată de *explicare*. Științele «pozitive» (cum li se spunea) cunosc numai explicarea. Iar influența lor și a tehnologiei este atât de mare, încât tot ce ține de înțelegere, de *dincolo*, de *culise*, de *adâncime* nu mai intră în judecată. // S-a produs un divorț între gândirea curentă, care nu poate face abstracție de deosebirea între *aparent* și *ascuns*, și gândirea dominantă a științei și culturii. Deosebirea principală este că maniera explicativă de a gândi, altădată rezervată tehnicii, invadează și domeniul umanului. (...) Este o situație inedită care ne obligă să ne întrebăm dacă omul de azi nu devine *postuman*”⁷.

Nu știm dacă noțiunea de *postuman*, pe care autorul o folosește și în interviul din „Lettre internationale”, îi aparține, însă ea m-a frapat la fel de puternic ca atunci când am întâlnit cuvântul *postcreștin* într-o carte a lui Paul Evdokimov.

Potrivit doctorului Ion Vianu, omul plat este un risipitor incurabil și cinic, care își justifică ideologic excesele strigătoare la cer: „...nimic nu se potrivește mai bine cu excesivitatea omului plat ca liberalismul încurajând la maximum consumul. Ideologia liberală nu își pune altă problemă decât a consumului. Devastarea posibilă a Terrei, amenințările apocaliptice nu o sperie. Liberalismul trăiește într-un «aici și acum» permanent, iar perspectiva unei comercializări excesive a vieților și a legilor naturii o seduce la maximum”⁸.

Este dureros, dar nu mai puțin adevărat, să constată care sunt trăsăturile definitorii ale lumii de azi: „*Risipa* ca principiu de funcționare, *perisabilitatea* ca ideal sunt inovații în istoria mentalităților. Astăzi, nici operele de artă, nici mașinile, nici ideile nu mai sunt făcute să dureze”⁹.

Există în cartea doctorului Ion Vianu observații demne de reținut despre *cruzimea ideologiilor*, despre *ateismul contemporan*, iar la acest punct merită citat următorul pasaj: „Golirea bisericilor este, totuși, restrânsă. Ea pare limitată la Europa Occidentală. În țara științei și a tehnicii, care sunt Statele Unite, religia este omniprezentă, iar ateismul, suspect. R. Dworkin observa că un ins declarat ateu nu ar avea nicio șansă să facă o carieră politică în America”¹⁰; după cum există, la sfârșitul radiografierii „omului plat”, un final scurt și prudent, intitulat *Premisele unei redescoperiri a adâncimii*¹¹.

În afară de aceste eseuri, în volumul *Frumusețea va mântui lumea* se găsesc peste două sute de pagini care se citește fără sentimentul îngrijorării, cu interes și plăcere pentru rafinamentul cogitativ (reflecțiile despre bătrânețe și cele despre memorialistică) sau exegetic, cum se întâmplă îndeosebi în *Craii de Curtea-Veche, cărări ascunse*, unde admiratorii prozei lui Mateiu I. Caragiale înțâlnesc un vast prilej de meditație.

Nu întâmplător Ion Vianu și-a intitulat cartea reluând o vestită afirmație a lui Dostoievski, considerat de autor „ultimul mare profet”¹². În eseu *Apocalipsa ratată*, consacrat revoluției bolșevice, citim: „Poporul rus, dezamăgit de țar, s-a despărțit și de Dumnezeu atunci când țarul a fost șters din istorie. Credința umilă, supunerea au devenit, peste noapte, mânia extremă, sete de distrugere. A fost momentul când mentalitatea populară a slujit fără măsură, cu cruzime și mânie neînfricată, cauza revoluției. Dostoievski, încă o dată, prevăzuse viitorul: dacă Dumnezeu nu există, atunci nici o valoare nu mai are consistență”¹³.

Pomeneam mai sus de observațiile lui Ion Vianu despre memorialistică; un admirabil eseu constituit din reflecții deosebit de interesante, intitulat *Memorialistica văzută de un memorialist*, măgulitor pentru aceia care au valorificat artistic păcatul nevestei lui Lot, de îndată ce: „Romanul e o ocolire a ceea ce mi se pare funcția primară a literaturii: metamorfoza în limbaj a vieții, în năvalnica ei curgere. Literatura *pură* trebuie să fie memorialistică. Dar nu orice memorii aparțin literaturii *pure*” (s. aut.)¹⁴.

În același text, Ion Vianu include o seducătoare mărturisire: „Am recitat de curând *Amintiri din casa morților*. Fără să vreau să impun o părere, am impresia că este opera literară cea mai valoroasă a lui Dostoievski”¹⁵. Tocmai fiindcă sunt doar deghizate în roman, străine de o intrigă, amintirile din temniță ale lui Dostoievski, spune Ion Vianu: „Sunt cu atât mai pline de învățătură profundă, cu cât nu vor să impună nicio idee filosofică sau morală. Și totuși, pe firul eterogenelor povestiri, o mare idee se desprinde, care nu este valabilă numai pentru lumea cumplită a ocnei, ci și pentru umanitatea întregă: coexistența binelui și răului, a abominației criminale și a generozității profunde, a răcelii celei mai cumplite și a respectului sfios în sufletele acelor oameni. Înseamnă că mântuirea este posibilă, orice individ are o șansă să regăsească în sine Binele pierdut”¹⁶.

Legat de eseu *Frumusețea va mântui lumea*, merită să menționăm cartea părintelui Paulin Lecca (1912-1998), volum de aproape patru sute de pagini, intitulată *Frumosul divin în opera lui Dostoievski*¹⁷. Călugăr de loc din Basarabia, cunosător al limbii ruse, părintele Paulin Lecca, autor și al unui bildungsroman monahal¹⁸, a fost condamnat la moarte în timpul ultimului război, pentru refuzul de a satisface stagiul militar, sentința nefiind, din fericire, executată. Este îmbucurător că bibliografia românească privind profetica afirmație a lui Dostoievski se îmbogățește acum cu un titlu.

Datorăm doctorului Ion Vianu un pasaj mai puțin cunoscut dintr-o scrisoare a lui Dostoievski, adresată nepoatei sale, Sofia Ivanova, în care scriitorul spune: „Nu există pe lume decât o singură formulă cu adevărat frumoasă: Hristos, în așa fel încât manifestarea acestei figuri incomensurabil de frumoase este, cu certitudine, un miracol nesfârșit (întreaga Evanghelie a lui Ioan merge în acest sens; pentru el, unicul miracol este în întrupare, manifestarea însăși a Frumosului). Dar am mers prea departe. Mă voi mărgini să constat că dintre toate frumoasele figuri ale literaturii creștine, Don Quijote este cea mai desăvârșită. Dar el este frumos și pentru singurul motiv că este și de luat în răs”¹⁹.

De aici începe exegeza lui Ion Vianu, care se citește cu folos și încântare, ca și celelalte eseuri la care ne-am referit.

¹² *Ibidem*, p. 104.

¹³ *Ibidem*, pp. 93-94.

¹⁴ *Ibidem*, p. 75.

¹⁵ *Ibidem*, p. 74.

¹⁶ *Ibidem*, p. 78.

¹⁷ PAULIN LECCA, *Frumosul în opera lui Dostoievski*, Fundația Dosoftei, Ed. Discipol, București, 1998.

¹⁸ PAULIN LECCA, *De la moarte la viață* (pagini memorialistice), Ed. Paideia, București, 1997.

¹⁹ ION VIANU, *Frumusețea va mântui lumea*..., pp. 129-130.

¹ Iulian Boldea în dialog cu Ion Vianu, „Lettre internationale”, ediția română/primăvara 2015, nr. 93, p. 4.

² ION VIANU, *Frumusețea va mântui lumea* (și alte eseuri), Ed. Polirom, Iași, 2015.

³ *Ibidem*, p. 65.

⁴ *Ibidem*, p. 252.

⁵ *Ibidem*, p. 254.

⁶ *Ibidem*, p. 258.

⁷ *Ibidem*, p. 261.

⁸ *Ibidem*, p. 263.

⁹ *Ibidem*, p. 264.

¹⁰ *Ibidem*, p. 17.

¹¹ *Ibidem*, p. 265.

Ioan Bunea - preot și profesor. Un devotat atlet al Ortodoxiei

Prof. Valentin Vișinescu

Am avut bucuria să lectuez cu multă atenție un volum de aleasă istorie bisericească, prin bunăvoința tânărului preot Sas Cătălin Dorin, un adevărat misionar al credinței străbune, care face apostolat în Spania.

Și sunt mai bogat intelectual că am citit volumul pe nerăsuflate pentru că părintele Ioan Bunea este o personalitate din fostul județ Turda, care prin învățătura și credință a devenit un intelectual de mare finețe.

Născut în localitatea Lunca Ariesului în 1906, în ziua "Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul", cunoaște greutățile din familie pentru că rămâne orfan de mic, dar două mame maștere l-au ajutat cu atâta dragoste și înțelepciune să-și realizeze visul: să devină preot ortodox. De mare ajutor i-au fost bunicii lui din satul montan Ocolişel.

Viitorul dascăl și preot, în volumul memorial, sintetizează întreaga sa viață cu bucuriile și necazurile pe care le-a trăit din copilărie și pe care a avut tăria să le depășească prin credință puternică în Dumnezeu.

Fiu de moț, se simte mândru de obârșia sa de pe valea Arieșului, în care duhul Iancului și lancea lui Horea au fost cele care au zămislit în el conștiința de român și de luptător pentru poporul oprimat în propria-i ogradă.

Iată cum își exprimă dorul față de localitatea Lunca Arieșului: "Este o așezare de munte, cu peisaje încântătoare și cu o mare încărcătură istorică și mă simt și mai mult legat sufletește de aceste meleaguri. Focul revoluției lui Horea a trecut prin aceste locuri. Avram Iancu a avut între luptătorii lui și locuitori din această parte a țării moșilor, *Hurducatele*, defileu între Lunca și Sălciua i-a oferit eroului o ideală poziție strategică".

Bun la învățătură, știe să aprecieze pe prima sa dascălita care era apropiată de copii și-i antrena la învățătura și bună purtare. Despre prima învățătoare, Aurelia Beldean se confesează astfel: "facea din catedră muncă de apostolat; vorbă bună, încurajatoare, inimă bună, blândețe, sete de a dăruii comorile învățaturii".

Aceasta dascălita era fiica învățătorului Alexandru Beldean, care în 1918 a primit credențional, din partea școlilor montane ortodoxe, să se prezinte la Marea Adunare de la Alba Iulia. Tatăl său a făcut parte din acei luptători care au eliberat pe românii subjugăți de puteri străine. O remarcă destul de convingătoare pentru atingerea acestui țel prin conștientizarea realizării unui stat unitar românesc, oglindită în inima și în sufletul său: "România Mare a adus cu sine reale beneficii pentru toți fiii acestui neam, dar cu deosebire pentru românii din provinciile subjugate, acum eliberate."

Maturitatea l-a determinat să-și aleagă continuarea studiului la primul liceu românesc din Turda, numit generos "Ferdinand I". Nu a fost ușor. Condițiile din internatul "Dr. Ioan Rațiu" cereau să aducă de acasă slănină, brânză, pâine sau să dea meditații la copiii de bani gata, ca să-și susțină condițiile de existență în capitala județului.

Dornice să salte social și economic, aceste minți luminate au găsit profesori și pedagogi de înaltă ținută morală și pedagogică, din generația care a înfăptuit Unirea romanilor, motivați și de cerințele metamorfozei politice, în procesul de romanizare a instituțiilor și administrației. Liceanul moț își stimează dascălii care i-au stimulat setea de învățătură, și realizează numeroase crochiuri de portrete morale. Iată ce scrie despre primul director al liceului: "Petru Suci, pedagog cu vocație, înzestrat cu o excepțională dăruire didactică, și un suflet generos". A fost președintele despărțământului Astrei, și a avut tipărite mai multe volume de istorie. Adăugă o apreciere despre dascălul său, un precept biblic: "lumina să nu fie pusă sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor". Copilul de la țară a făcut clasele gimnaziale în portul țărănesc moțesc, și numai în cursul superior a îmbrăcat haine nemțești, adică uniforma cu care se mândrea. Aprecieri laudative are despre acest focar de cultură când spune astfel: "Liceul din Turda era impunător și prin localul mare și bine înzestrat cu material didactic în toamna anului 1919, după surparea războaielor de veacuri și nașterea aceluși copil

al suferinței, Unirea Ardealului cu țara mama".

În 1926 termină cu brio Liceul Teoretic Ferdinand I, și moștenind o genă de la bunicul său, care era cititor de gazeta românească și cărți religioase, cânta și în strană bisericii din Ocolişel mai ales la Sfânta Liturghie, îndreptându-se către Academia Teologică din Cluj.

Profesori-preoți, profesori-doctori și arhierii cu aleasa pregătire didactică i-au îndrumat pașii spre studiul adâncit al teologiei. Aici a găsit climatul duhovnicesc pentru viitorii slujitori ai Bisericii Ortodoxe, mai ales că se reînființase la Cluj, Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului. Pr. Prof. Dr. Liviu Galaction Munteanu (preda Vechiul și Noul Testament), prof. dr. Stanciu (Istoria Bisericii Universale), arhid. prof. dr. Orest Bucevschi (Dogmatică), pr. prof. dr. Andrei Buzdug (Liturghică, Catehética, Omiletică și Pastorală) și prof. dr. Vasile Petrașcu, minți luminate, s-au impus prin cunoștințe și prestanță în formarea tânărului teolog.

Își dă licența cu teza "Viața și activitatea teologică a Fericitului Augustin". Cu rezultate meritorii termina și Facultatea de Filozofie. Despre profesorii universitari face o remarcă de suflet: "păstrez în suflet vie icoana acestor dascăli de aleasa ținută intelectuală și etică care au contribuit la prestigiul universității".

Înzestrat de Dumnezeu cu talent scriitoricesc își face cunoscute studiile prin revista "Renașterea", "Muza Someșana" etc.

Un documentarist de mare finețe, își pregătește cu meticulozitate discursuri la decesul unor mari personalități sau colegi de breaslă și la nunți respectând tradițiile folclorului neaoș, la serbările naționale pune atâta patos pentru iubirea de țară și știe să sensibilizeze pe credincioși.

Toate expunerile către credincioși sunt modele de conciziune pe care le-a păstrat cu sfințenie, sunt adevărate bijuterii de oratorie. Slova și vorba își împletesc reușita în audiență ascultătorilor. A știut în predica din biserici să talmăcească înțelesurile Bibliei, iar ca organizator al corului bisericesc era de neîntrecut.

Ioan Bunea se pregătește să fie hirotonit și primește Parohia Ortodoxă Năsăud, dar se blindează cu căsătoria ideală, cu o preteasă care să-l ajute spiritual, Marioara Runcu, partenera de viață, dascălita, așa cum trebuie să fie o familie ortodoxă încheată. Căsătoria s-a făcut

în Cluj având ca nași pe prof. dr. Orest Bucevschi și soția acestuia Comelia, iar protopopul Nicolae Vasii i-a cunoscut.

A fost hirotonit de către episcopul Nicolae Ivan. Desfășoară o muncă de pionerat în frumoasa zonă a Someșului, fiind ajutat de prietenii credincioși rămași în vechea credință străbună. Primește ajutoare în bani și voluntariat de la credincioși din tot Ardealul. Pledează în fața Congresului "Societății Femeilor Ortodoxe Române", condusă de Alexandrina Cantacuzino pentru primirea de sprijin financiar. Ridică cu multă osteneală o adevărată catedrală ortodoxă în orașul Năsăud și lăcașuri de cult în Sângeorz-Băi și Feldru. Este sprijinit de protopopul Bistriței Grigorie Pletosu, dar și de inginerii de pe șantierele din oraș și împrejurimi. A fost sprijinit și de către șeful Postei din Năsăud, turdeanul Berindei Octavian fiul preotului ortodox din Stejăriș de lângă Turda, care a fost mereu pe șantier în perioada zidirii acestui sfânt locaș.

Dar Ioan Bunea a simțit și gustul amar al uitării, nefiind invitat să participe la tâmosirea acestor oaze ortodoxe.

Refugiat de furia invadatorilor maghiari a găsit polul românesc al intelectualilor turdeni, foștii săi profesori și multe personalități care au plecat în bejenie în România și și-au unit forțele pentru pregătirea recuceririi Ardealului de Nord.

Preotul Ioan Bunea conduce Societatea "Sfântul Gheorghe" de la Liceul "Ferdinand I" până în anul 1942 și apoi Societatea "Sfânta Parascheva" de la Liceul de Fete "Principesa Ileana", pregătindu-i pe liceeni să aprecieze eroismul ostașilor romani pe frontul de Est împotriva bolșevismului, să ajute familiile sărace care aveau bărbații pe câmpul de luptă, să-i viziteze pe răniții ce se aflau la spitalul militar și la cel de campanie din Liceul de Fete, să-i convingă pe români ca granița de pe Feleac este provizorie.

Ca intelectual Ioana Bunea cunoaște sadismul cu care oamenii politici, profesori, preoți ortodoxi sau greco-catolici sunt marginalizați de noua putere comunistă adusă de sovietici, prin trimiterea la reeducare în închisori sau lagăre de muncă. Cunoaște pe viu persecuțiile regimului în special la închisoarea din Gherla și cu mai mare cruzime la munca apăsătoare din Balta Brailei, unde normele pentru recoltatul stufului nu puteau fi îndeplinite niciodată, iar

hrana era de batjocură. Credința în Dumnezeu l-a întărit ca prin rugăciune și smerenie să învingă maltrătarile din lagăr, să muncească în plus pentru preoții mai vârstnici. Suferințele lor au ajuns la Patriarhul Justinian care a intervenit pentru a-i scoate de la muncile silnice. Reabilitat, după cercetările și informările permanente ale Securității, fără să fie judecat și fără să i se găsească vreo vină, devine, pentru puțină vreme, paroh la "Schimbarea La Față", pe care în 1948 în statul român o trece în administrarea ritului ortodox, biserica fiind declarată monument istoric al minorităților.

A slujit până la adâncă bătrânețe la școlile teologice din Cluj. Multe generații s-au bucurat de învățătura dascălului care a excelat prin curățenia morală.

Deși la nivel de parohie există o colaborare sănătoasă între preoții contemporani ortodoxi și cei greco-catolici, s-a intrat într-o neliniște după concordatul cu Vaticanul, care i-a dezbinat. Mai apoi regimul comunist cu ateismul doctrinar a desființat prin lege ritul greco-catolic. Dacă după Marea Unire, în 1918 se simțea nevoia și de unire bisericească, acum a fost momentul cheie când cele două biserici surori s-au despărțit.

Profesorul Ioan Bunea explică documentar acest pas înapoi, iar în secolul XXI, papi luminați precum Ioan Paul al II-lea și Francisc militează pentru o apropiere spirituală, fapt de care sunt convingși și patriarhii romani Teoctist și Daniel.

Distinsul preot a fost un susținător al ecumenismului și la vârsta de 80 de ani s-a bucurat de invitația Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Geneva - Elveția prin Patriarhia Română pentru a-și petrece împreună cu generoasă să preteasa un sejur la Casa de odihnă a Consiliului Ecumenic de la Lucarno. Datorită elevilor săi, preoți ortodoxi, din Austria, Elveția sau Germania se bucură de primirea călduroasă pe care a simțit-o vizitând aceste state europene. Minunat consemnează în Cartea de onoare a Casei de odihnă următoarele: „Aici este o oază de spiritualitate creștină menită să cultive unitatea creștină. Aici se vorbește o limbă universală aceea a iubirii care toate le învinge”.

Promoția anului școlar 1958-1959, în frunte cu pr. Ioan Jeler, protopopul Clujului (fost paroh la bisericuța „Dintre Români” din Turda), l-au omagiat, iar pr. Simion Cristea aduce laudă cuvenită unui om de mare credință, unui dascăl minunat.

Autorul acestor rânduri l-a cunoscut personal la sărbătorirea semicentenarului Liceului Mihai Viteazul (fost Ferdinand I), dar l-am cunoscut și din documente. Scriind mai multe cărți cu conținut religios, l-am descoperit atunci când era refugiat la Turda și a ținut două cuvântări admirabile: la sfințirea Crucii Mântuirii Neamului din dealul Feleacului și la mormântul lui Mihai Viteazul de lângă Turda. Discursul ținut în fata refugiaților și a populației turdene pe Câmpia de la Turda m-a entuziasmat și mi-a fost model de gen literar pe care l-am urmat în toate expunerile și în cărțile mele cu conținut istoric.

Am mulțumirea că fiind inspector școlar la Turda, prin anii 1958-1961 am bătut cu piciorul satele de la munte de pe văile Ocolişului, Ierii și Poșegii și am cunoscut vrednicia învățătorilor și preoților de la țară, care s-au situat în în fruntea norodului în lupta pentru mai bine și mai ales pentru libertate, prin credință. Am întâlnit cadre didactice sau preoți care s-au născut și au decedat în satele de moți; erau legați de glie cu fapta și cu gândul. Încă mă gândesc la familiile Filip, Bunea, Hăgău, Miclea care-și dorm somnul de veci în cimitirul ortodox din Lunca Ariesului.

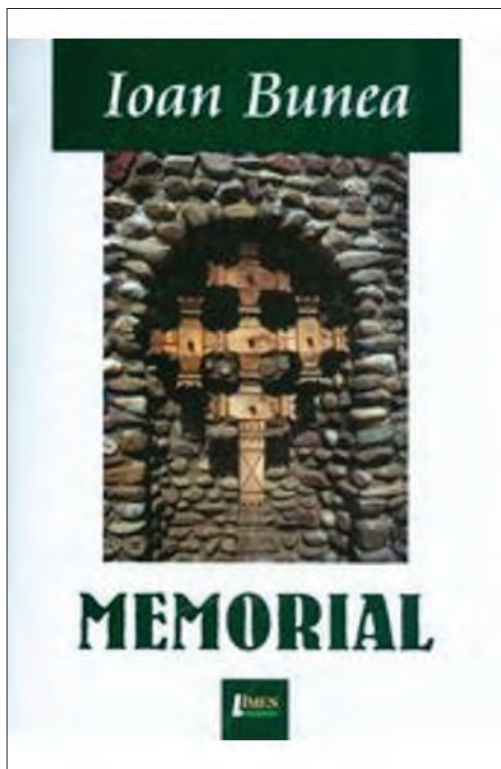
Ultimul capitol intitulat „Orientări noi în lucrarea pastorală a preotului”, este cu adevărat principial pentru viitorul apropiat în lumea aceasta nebună care produce schimbări radicale și în domeniul credinței. Acest capitol îl las spre lectura atentă a bunului cititor, care va observa o gândire lucidă ce provoacă la meditație subtilă, este de fapt un ghid în viața pastorală.

Ca istoric care am ostentat la monografia de biserici și mănăstiri, denumită și „cronicar al Turzii”, invitat pe toți românii credincioși să-și procure cartea „Memorial” a preotului și dascălului Ioan Bunea și să o păstreze ca pe bijuterie de slova românească, lângă icoană, alături de Biblie.

La sfârșitul volumului găsim că părintele Ioan Bunea a fost un luptător pentru credința ortodoxă și neamul său și nu s-a dat bătut nici la 80 de ani, dându-ne o pildă de luptă și viață, vitalitate prin credință.

Așa sunt căliți acești români din Apuseni, tari ca piatra munților. În această zonă circula în popor o frumoasă istorisire despre faptul că pe vârful muntoase au trăit giganti, uriași, iar scriitorul turdean Silvestru Moldovan le-a cules din graiul lor și le-a dat înapoi în frumoasele legende prețioase pentru toate timpurile.

Longevitatea omului depinde de traiul decent și credința în Dumnezeu după pensionare. Așa gândește și duhovnicul meu de suflet, popa Roșu Ștefan, care slujește încă la 100 de ani la Mănăstirea Dumbrava de lângă Turda și încă mai este omul Bisericii și al credinței străbune.

Agenda P.S. Vasile

Decembrie 2015

4 decembrie: În Biserica Parohiei Pogorârea Sfântului Duh – Zorilor Cluj-Napoca, participă la slujba Vecerniei

6 decembrie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, asistă la Sfânta Liturghie. Vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie.

13 decembrie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

20 decembrie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, asistă la Sfânta Liturghie.

21-24 decembrie: Primește grupuri de colindători la reședință.

25 decembrie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări

26 decembrie: La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor, Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

27 decembrie: Cu ocazia hramului Bisericii "Sfântul Arhidiacon Ștefan" din Cluj-Napoca (Paroh Pr. Mircea Bugnariu), participă la Sfânta Liturghie, iar la final rostește un cuvânt de mulțumire Părintelui Prof. Ioan Chirilă și Părintelui paroh Mircea Bugnariu.

30 decembrie: Cu ocazia zilei de naștere, slujește la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, (decembrie 2015)

Luni, 30 noiembrie 2015, de ziua de prăznuire a Sfântului Apostol Andrei și a Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei, în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, ÎPS Sa Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului a conferit distincția crucea șaguniană Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, președintele Senatului UBB.

În perioada 30 noiembrie-6 decembrie 2015 au fost organizate activități dedicate *Săptămânii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca*.

Luni, 30 noiembrie 2015, de ziua Sfântului Apostol Andrei, după Sf. Liturghie săvârșită în Catedrala Mitropolitană, profesorii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca l-au felicitat la reședința mitropolitană pe întâistătătorul eparhiei noastre, pe IPS Mitropolit Andrei, cu prilejul zilei onomastice.

Miercuri, 2 decembrie, lansare de carte Euharistie, SPovedanie, Martiriu. Lucrările Simpozionului Internațional al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (3-5 noiem-

brie 2014), Vol. I și II, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru (coord.), Editura Renașterea, 2015. A prezentat: Lect. univ. dr. Nicu Turcan și *Cuvântul Tău este Ade-vărul* (Ioan 17, 17), Vol. I și II, Vasile Stanciu, Liviu Vidican-Manci (coord.), Renașterea, Cluj-Napoca, 2015. A prezentat: Pr. dr. Liviu Vidican-Manci.

Joi, 3 decembrie, lansare de carte Pr. prof. dr. Alexandru Moraru, *Dicționarul ierarhilor români și străini - slujitori ai credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Basilica, 2015. A prezentat: Drd. Paul-Ersilian Roșca și Cristian Soenea, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Presa Universitară Clujeană, 2015. Au prezentat: Pr. prof. dr. Valer Bel și Dr. Paul Siladi.

Vineri, 4 decembrie, Pr. lect. dr. Adrian Podaru a susținut conferința cu tema: *Sfântul Ioan Gură de Aur misionar credibil*.

Sâmbătă, 5 decembrie, în Aula Magna Episcop Nicolae Ivan a facultății s-a desfășurat un program artistic dedicat hramului capelei, susținut de studenții anilor I-IV, coordonați de Arhid. Prof. drd. Daniel Mocanu, Arhid. drd. Daniel Frumos, Diac. drd. Petru Buta și Arhid. drd. Sorin Marciuc. De asemenea Georgiana Supuran, Mihaela Rad și Alexandra Fritea de la Colegiul Tehnic "Iuliu Maniu" din Șimleu Silvaniei au susținut un recital de colinde tradiționale.

Sâmbătă seara, în capela Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, părintele ierom. asist. univ. dr. Benedict Vesa, a săvârșit Slujba Privegherii (Vecernia mare cu Litie și Utrenia) cu ocazia prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, ocrotitorul instituției de învățământ teologic clujean.

Duminică, 6 decembrie, de sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae a fost săvârșită Sfânta Liturghie la capela facultății. A slujit IPS Mitropolit Andrei în sobor de preoți profesori.

Miercuri, 2 decembrie 2015, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB a participat la *Refo500 Meeting Eastern European Institutions*, organizată de UBB, Academia Ungară de Științe și Fundația olandeză Refo 500, cu comunicarea: *Bible Studies in European Context: Bible Translations during Reformation and Their Importance concerning the Study of the Bible*.

Joi, 3 decembrie 2015 a avut loc susținerea lucrărilor pentru obținerea gradului I profesional al personalului clerical. La această sesiune au participat 35 de preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului, Episcopia Sălajului, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților și Vicariatul Ortodox Ucrainean. Lucrările au fost întocmite sub coordonarea profesorilor Facultății.

Luni, 7 decembrie 2015, la Casa de Cultură Florești (organizată de Oastea Domnului Florești, cu sprijinul Primăriei comunei), Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a susținut conferința: *Transplantul de Organe – O provocare pentru Biserică și societate?* Urmată de un moment artistic - concert de colinde.

Marți, 8 decembrie 2015, în cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc susținerea publică a tezei de doctorat *Hochma - înțelepciunea în cărțile sapiențiale ale Vechiului Testament* a d-lui Claudiu-Cristian Damian, alcătuită sub îndrumarea Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, specializarea Teologia biblică a Vechiului Testament cu noțiuni de Arheologie biblică și limbă ebraică clasică.

Marți, 8 decembrie 2015, la Muzeul Mitropoliei Clujului, Conf. Univ. Dr. Marcel Muntean a susținut prelegerea *Sfântul Ierarh Nicolae chip al blândețelor în iconografie*. Evenimentul a fost organizat de Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului și Facultatea de Teologie Ortodoxă a UBB.

Joi, 10 decembrie 2015 un grup vocal de studenți ai Facultății de Teologie Ortodoxă, coordonați de Vitalie Ciobanu a susținut un concert de colinde în fața deținuților de la Secția exterioară Cluj-Napoca a Penitenciarului de Maximă Siguranță Gherla.

Colegiul Studențesc de Performanță Academică al UBB a organizat joi, 10 decembrie 2015 prelegerea interactivă: *Crăciunul în timp și spațiu: De la Teologie spre interdisciplinaritate*, susținută de ierom. Maxim Morariu, masterand al Facultății de Teologie Ortodoxă.

Corul de Cameră "Psalmodia Transylvanica", dirijor: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu a susținut în cursul zilei de luni, 14 decembrie 2015 două concerte de colinde: la Rectoratul Universității "Babeș-Bolyai" și la Casa de Cultură a Studenților.

Luni, 14 decembrie 2015, la Casa de Cultură a Studenților, sub egida Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și a Organizației Creștine „Agape. Prețuim Familia”, a avut loc conferința: *Mai pot fi educați copiii? Mai sunt părinții un exemplu?* susținută de Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană. Evenimentul a fost întregit de un moment artistic - recital de colinde, susținut de Corul de cameră Psalmodia Transylvanica, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății.

Marți, 15 decembrie, a avut loc un Concert de Colinde susținut de Corul bărbătesc al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și "Psalmodia Transylvanica", în Piața Unirii, Dirijori: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Arhid. drd. Daniel Mocanu și Arhid. drd. Daniel Frumos.

Miercuri, 16 decembrie 2015, la Catedrala Mitropolitană, în prezența IPS Mitropolit Andrei și a Acad. prof. univ. dr. Ioan Aurel-Pop, Rectorul UBB, a fost organizată *Seara ecumenică de colinde*. Au participat: Corul *Magnificat* al Catedralei greco-catolice Schimbarea la Față (dirijor Prof. dr. Alexandru Suciu), Corul Facultății de Teologie Reformată (dirijor: Windhager-Geréd *Erzsébet*), Corul bisericii romano-catolice "Sfântul Mihail", Corul Seminarului Teologic Liceal Ortodox (dirijor: Pr. prof. dr. Petru Stanciu), Corul Facultății de Teologie Ortodoxă (dirijori: Arhid. drd. Daniel Mocanu și Arhid. drd. Daniel Frumos) și Corul de Cameră *Psalmodia Transylvanica* (dirijor: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu). Moderatorul întâlnirii a fost Ierom. asist. univ. dr. Benedict Vesa.

Joi, 17 decembrie 2015, la Centrul de Cultură Urbană Casino din Cluj-Napoca a avut loc, în organizarea Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, vernisajul expoziției *Salonul Icoanei Ardelene*, ediția a XVI-a. Au expus 17 studenți ai Facultății noastre, specializarea Artă sacră (nivel licență și master), coordonați de către Conf. Univ. Dr. Marcel Muntean. La acest eveniment, a susținut un concert de colinde corul Facultății dirijat de Arhid. Prof. drd. Daniel Mocanu.

Joi, 17 decembrie 2015, Corul de Cameră "Psalmodia Transylvanica", dirijor: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu a susținut un Concert de colinde la Aeroportul Internațional "Avram Iancu" din Cluj-Napoca.

Vineri, 18 decembrie 2015, cadrele didactice ale Departamentului de Teologie Ortodoxă și personalul administrativ al Facultății Teologie Ortodoxă au fost primiți cu colinda, la reședința mitropolitană de către IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a săvârșit vineri, **18 decembrie 2015, în prezența conducerii UBB, a numeroase cadre didactice și studenți**, sfințirea altarului de vară din lemn amenajat în Parcul Sportiv "Iuliu Hațieganu", realizat de către meșterii Hotico Vasile (tatăl) și Hotico Vasile (fiul). Conducerea UBB a dorit reconstruirea bisericiuței ridicate în 1931 de academicianul Iuliu Hațieganu, distruse într-un incendiu în anul 1983. Au rostit alocuțiuni: IPS Andrei, Acad. prof. univ. dr. Ioan Aurel-Pop, Rectorul UBB, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Președintele Senatului UBB. Au fost prezenți la eveniment: Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății Teologie Ortodoxă, alte cadre didactice ale facultății.

A consemnat, *Dacian But Căpușan*

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2015

1 Decembrie (Ziua Națională a României): În Catedrala Mitropolitană, cu prilejul aniversării a 97 de ani de la Marea Unire, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt festiv.

În Piața Avrama Iancu, participă la festivitățile militare organizate cu acest prilej.

La Opera Română, asistă la spectacolul „Copiii sărbătorească Marea Unire”, organizat de Instituția Prefectului Județului Cluj.

La ceas de seară, la Opera Română, asistă la concertul „Ziua Națională a României la Operă”. Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 decembrie: Face o vizită pe șantierul căminului studențesc din incinta Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

3 decembrie: La Facultatea de Teologie, prezidează comisia de evaluare a candidaților înscriși la examenul pentru obținerea gradului I în preoție.

La Centrul Social „Sfânta Irina” din Turda, cu prilejul Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotesește într-un iconom pe PC Pr. Florian Simonca, directorul centrului, și pe PC Pr. Daniel Sîrb de la parohia Livada, protopopiatul Turda. Participă la programul de colinde susținut de beneficiarii centrului și invitații lor.

În biserica din Cătina (paroh: Pr. Gheorghe Aurelian Ilovan), protopopiatul Gherla, participă la o seară duhovnicească. Rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la concertul de colinde susținut de corala „Armonia” din Constanța.

4 decembrie: În Sala Mare a Primăriei din Cluj-Napoca, participă la concertul de colinde organizat în beneficiul Programului Social pentru persoanele cu adicții „Sf. Dimitrie Basarabov”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 decembrie: La demisolul Bisericii „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Titus Moldovan și Pr. Petru Ilea), participă la programul de colinde susținut de micii participanți la programul „Liturgia copiilor”, coordonat de PC Pr. Vasile Gorcea. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Aula Mare a Facultății de Teologie, participă la programul de colinde organizat de studenți, coordonați de doctoranzii la disciplina Muzică Bisericească. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

6 decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae): Cu prilejul hramului, în capela Facultății de Teologie, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot pe diaconul Ioan Vasile Apostol, pe seama parohiei Vișagu, protopopiatul Huedin.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la concertul de colinde susținut de Ansamblul „Icoane”, condus de maestrul Ioan Bocșa. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, la ceas de seară, slujește Vecernia, rostește o cateheză și asistă la concertul de colinde susținut de Corul Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

7 decembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Capela Mortuară din cimitirul din parohia Cordoș, Cluj-Napoca (paroh: Pr. Viorel Sima). Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Sfânta Treime” din Dej (parohi: Pr. Teodor Mureșan și Pr. Ioan Câmpăan), asistă la o seară duhovnicească organizată de părintele protopop Ioan Buftea. Rostește un cuvânt duhovnicesc și

asistă la concertul Coralei „Armonia” din Constanța. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, protopopul de Cluj I.

8 decembrie: În Sala de Festivități a Liceului cu program sportiv din Bistrița, participă la un program de colinde susținut de elevii școlii, coordonați de PC Pr. Tudor Mudure, inspectorul de tineret al județului Bistrița. Rostește un cuvânt de învățătură.

La școala „Ștefan cel Mare” din Bistrița, asistă la un program de colinde susținut de elevii participanți la programul școlar „Sfântul Stelian” (coordonator: Pr. Tudor Mudure). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La sediul Asociației „Filantropia”, filiala Bistrița (coordonator: Pr. Marius Pintican), participă la lansarea proiectului social „Serviciul de Ambulanță”. Săvârșește slujba de binecuvântare a dispeceratului și cea de sfințire a mașinilor instituției. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă doamnei Cornelia Dreșcan și domnului Ionel Peica, sprijinitori ai serviciilor sociale din Bistrița, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Face o vizită la sediul protopopiatului Beclean, în vederea rezolvării unor probleme administrative. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpăan, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Casa Artelor de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, participă la vernisajul celei de-a patra ediții a Salonului de iarnă „Carpatica”, expoziție organizată cu prilejul împlinirii a 75 ani de viață ai maestrului Ionel Vitoc. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește la reședință pe PS Părinte Ignatie Mureșeanul, Arhiepiscop Vicar al Episcopiei Spaniei și Portugaliei.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, asistă la Vecernia și participă la lansarea celor două CD-uri de colinde tradiționale de pe Valea Țibleșului, editat de postul de radio „Renașterea”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în vizită la Gimnaziul Ortodox din Cluj-Napoca, 15 decembrie, 2015.

9 decembrie: La sinagoga de pe strada Horea din Cluj-Napoca, participă la festivitatea organizată cu prilejul sărbătorii Hanuka 5776.

În Capela din incinta Centrului Eparhial, Hirotesește într-un duhovnic pe PC Pr. Adrian Medan de la parohia „Pogorârea Duhului Sfânt”, din cartierul clujean Grigorescu.

10 decembrie: Inspectează stadiul lucrărilor de pictare în tehnica mozaic a cupolei Catedralei Mitropolitane.

Face o vizită în protopopiatul Cluj I. Vizitează localitatea Mera, în vederea găsirii unui loc pentru construcția unei biserițe, stadiul lucrărilor la biserica din incinta Spitalului Privat de Recuperare „Polaris” din Suceagu (slujitor: Pr. Marius Făgădaru), șantierul de pictură al bisericii din parohia Baciu II (paroh: Pr. Ionuț Pripon), zona dintre parohiile Sănnicoară (paroh: Pr. Viorel Luca) și Dezmir (paroh: Pr. Octavian Chindriș) în vederea stabilirii locului pentru construcția unei noi biserici, precum și stadiul lucrărilor la Centrul de Tineret de la Câmpenești. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință grupuri de colindători.

La Opera Română, asistă la concertul extraordinar „Gospel Night” susținut de grupul Virginia State Gospel Chorale.

11 decembrie: La Preventoriu TBC din Ilișua, protopopiatul Beclean, îi vizitează pe copiii internați aici, împărțindu-le daruri. În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Beclean (parohi: Prot. Doru Vincențiu Zinveliu și Pr. Claudiu Zinveliu), asistă la tradiționalul concert de colinde „Cete de îngeri

coboară”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

12 decembrie: În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, asistă la Festivalul de colinde „Nicolae Ivan”, organizat de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

13 decembrie: În biserica din Ceanu Mare, protopopiatul Turda, săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Sfântul Locaș și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh, Vasile Tarța și acordă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” primarului comunei, Virgil Păcurar.

La Hotel Grand Napoca din Cluj-Napoca, participă la Colindul Iancului, organizat de către Asociația Culturală „Avram Iancu”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, rostește o cateheză și Hirotesește într-un duhovnic pe părintele Adrian Grigoreanu de la parohia Ceaba, protopopiatul Gherla. Asistă la concertul de colinde susținut de Corala „Armonia” din Baia Mare.

14 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Reformată din Cluj-Napoca, alături de Excelența Sa Kató Béla, asistă la concertul de colinde susținut de corul Seminarului Teologic Ortodox împreună cu corul Seminarului Reformat. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Casa de Cultură a Studenților asistă la conferința „Mai pot fi educați copiii? Mai sunt părinții un exemplu?” susținută de părintele profesor universitar Stelian Tofană, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

15 decembrie: Îi vizitează pe copiii de la Grădinița „Sfântul Stelian”, de la Colegiul Ortodox și de la Gimnaziul Ortodox din Cluj-Napoca, primind colindul acestora și împărțindu-le daruri de Crăciun. Rostește scurte cuvântări duhovnicești.

La sediul primăriei din Bistrița, se întâlnește cu domnul primar Ovidiu Crețu.

În Capela Penitenciarului din Bistrița (slujitor: Pr. Ioan Vlașin), se întâlnește cu o parte dintre deținuți, rostindu-le un cuvânt de învățătură și împărțindu-le daruri de Crăciun. Primește la reședință grupuri de colindători.

16 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la tradiționalul Concert Ecumenic de Crăciun. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 decembrie (Sfântul Prooroc Daniel): În Catedrala Patriarhală din București, slujește la Sfânta Liturghie și la Te-Deum, oficiate cu prilejul zilei onomastice a Preafericirii Sale Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

18 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

19 decembrie: În Biserica „Învierea Domnului” din Turda (parohi: Pr. Vasile Știopei și Pr. Oliviu Verdeș), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Asistă la un concert de colinde susținut de tinerii conduși de PC Pr. Sebastian Zăhan. Săvârșește slujba de sfințire a unei icoane pictate în tehnica mozaic, amplasată pe absida stângă a bisericii. Este însoțit de domnul Cristian Moldovan, directorul centrului de pelerinaje „Renașterea”. În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

20 decembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la biserică și Sfânta Liturghie în parohia Poieni, protopopiatul Huedin. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh Cosmin Copaciu. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, rostește o cateheză și Hirotesește într-un duhovnic pe părintele Ioan Vasile Apostol de la parohia Vișagu, protopopiatul Huedin. Asistă la concertul de colinde susținut de Corala Catedralei.

21 decembrie: Adresează, prin intermediul presei, mesajul de Crăciun către credincioșii din eparhie. În Cimitirul Eroilor, săvârșește slujba Parastasului pentru eroii Revoluției Române. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Primește la reședință grupuri de colindători.

22 decembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a casei fami-

Punerea numelui pruncului, la 8 zile după naștere

Protos. Simeon Pinte

liei Fărăgău din Pădureni, care în urma unui incendiu a rămas fără locuință, zidită din contribuția preoților protopopiatului Cluj I și a Primăriei Chinteni. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Hirotessește într-un iconom stavrofor pe părintele Ioan Cherhaț de la parohia Feiurdeni (protopopiatul Cluj I) și într-un sachelar pe părintele Nicolae Petru Buran de la parohia Fănațele Clujului (protopopiatul Cluj II), cei ce s-au ostenit cu ridicarea casei. Îi vizitează pe vârstnicii de la Centrul „Sfinții Ioachim și Ana” din localitatea Cușma, protopopiatul Bistrița (coordonator: Pr. Marius Pintican). Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpian, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitare, asistă la concertul de colinde românești susținut de către instrumentiștii Filarmonicii de Stat „Transilvania” și soliștii Operei Naționale Române din Cluj-Napoca, spectacol organizat în beneficiul Asociației „Christiana” (coordonator: Pr. Claudiu Precup). Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

23 decembrie: Primește la reședință grupuri de colindători.

24 decembrie: În ajunul sărbătorii Nașterii Domnului, o vizitează pe distinsa doamnă preoteasă Maria Lupu din Turda. În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavcerniței celei Mari și slujește la Litie. Rostește un cuvânt de învățătură. Primește la reședință grupuri de colindători.

25 decembrie (Nașterea Domnului): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastoralii de Crăciun. Hirotessește într-un protosinghel pe PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare prezente la slujbă. În biserică din Făget, protopopiatul Cluj II (paroh: Pr. Petru Cotărlă) slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

26 decembrie: În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Biserică” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului avocat Vasile Petra și Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” doamnei avocat Georgeta Petra și domnului avocat Mihai Feier. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

27 decembrie: În Biserica „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Maieru, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un iconom stavrofor pe părintele paroh Dan Dorian Cismaș. Acordă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” părintelui paroh Ioan Lăpuște. Conferă distincția „Crucea Transilvană” domnului primar Vasile Dumitru. Oferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” domnului Avram Pantelimo.

Săvârșește slujba de binecuvântare a Centrului cultural-catehetic „Sfântul Arhidiacon Ștefan” (coordonator: Pr. Dan Dorin Cismaș).

Face o vizită la Centrul Rezidențial pentru vârstnici „Sfinții Zaharia și Elisabeta” din localitate (coordonator: Pr. Dan Dorian Cismaș). În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

28 decembrie: Primește la reședință pe domnul Vasile Dâncu, Vice Prim Ministru în Guvernul României.

Face o vizită în satul natal Oarța de Sus (jud. Maramureș) și la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena”.

29 decembrie: În biserică din Alunișul, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Ștefania Elena, fiica părintelui paroh Vlad Vasile Cuciovan. Rostește un cuvânt de învățătură.

30 decembrie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la examenul de ocupare a posturilor de preoți parohi în parohiile Telciu și Măgura Ilvei (protopopiatul Năsăud) și Prundu Bârgăului III (protopopiatul Bistrița).

31 decembrie: La Penitenciarul din Gherla (slujitor: Pr. Petru Drăgan), asistă la programul de colinde susținut de o parte din deținuți. Rostește un cuvânt duhovnicesc. În biserică din Sopor de Câmpie, oficiază slujba de înmormântare pentru adormita întru Domnul Victoria, soția părintelui paroh Nicolae Pașca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, la miezul nopții trecerii dintre ani, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare.

A consemnat, *Arhid. Claudiu Ioan Grama*

n aspect important legat de venirea pe lume a unui copil, este numele pe care acesta îl va primi după ce se va naște. Părinții, în general, dar și familia mai extinsă, se gândesc din timp ce nume să-i pună copilului. Nu de puține ori se iscă chiar dispute care merg până la supărări din partea unor membri ai familiei pentru că nu se pot înțelege în privința acestui aspect. Alte ori, pentru ca toată lumea să fie împăcată, copilașul va primi mai multe nume. Puțini știu însă, că punerea numelui are o însemnătate deosebită pentru Biserică, care a fixat chiar o Rânduială specială pentru acest moment din viață și care se săvârșește în ziua a opta după naștere. De aceea părinții creștini ar trebui să aleagă numele în consens cu identitatea creștină pe care o va avea copilul lor după Botez și de aceea ar fi bine ca ei să se sfătuiască cu preotul comunității lor în privința numelui încă înainte de a se naște copilașul.

Cu toate că azi se obișnuiește ca numele să se pună la spital la câteva clipe după naștere, copilul fiind înregistrat cu acest nume după puțin timp și în actele oficiale ale Statului, Rânduiala de la opt zile nu trebuie neglijată. Prin această Rugăciune se recunoaște copilului identitatea personală și în comunitatea creștină al cărei membru va deveni mai târziu prin Taina Botezului.

Rugăciunea din ziua a opta se săvârșește în mod obișnuit înainte de Botez. Potrivit indicațiilor din *Molitfelnic*¹, copilul este adus la biserică, iar preotul, în pronaos, îi săvârșește rânduiala prescrisă. La nevoie preotul poate să meargă la casa unde s-a născut copilul și acolo să facă rugăciunea. Dar în mod normal, ea trebuie făcută la intrarea în biserică, reprezentând astfel primul contact al omului cu casa lui Dumnezeu, adevărata noastră casă.

Rugăciunea la punerea numelui se săvârșește în ziua a opta după naștere deoarece Mântuitorul Hristos, potrivit legii Vechiului Testament (cf. *Fac. 17, 9-14; Lev. 12, 3*), la opt zile după ce S-a născut, a fost tăiat împrejur și a primit numele *Iisus*. Sfântul Evanghelist Luca relatează evenimentul: „Și când s-au împlinit opt zile ca să-L taie împrejur, I-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger, mai înainte de a se zămisli în pântec” (*Lc. 2, 21*). Astfel, Hristos a fost primit oficial în comunitatea făgăduințelor făcute lui Avraam, El Însuși fiind Acela prin Care s-au împlinit făgăduințele precum arată Sfântul Pavel în *Epistola către Galateni*: „Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea” (*Gal. 4, 4-5*). Cu toate că Biserica nu practică tăierea împrejur, a încreștinat însă obiceiul legii vechi de a pune numele copilului în a opta zi după naștere. Sfântul Simeon al Tesalonicului interpretează teologic acest gest spunând că „noi, credincioșii, într-aceasta zi luăm numele pentru că a opta zi înseamnă înnoire. Căci împlinindu-se numărul de șapte zile, precum vedem totdeauna, se începe iarăși a opta zi, care este închipuirea învierii și a vieții celei veșnice. Pentru că în a opta zi și Domnul a înviat, și în ziua de apoi a vieții celei veșnice și noi nădăjdum, care precum ne învață, va fi fără de sfârșit”².

Așadar, preotul începând rânduiala în pronaosul bisericii, dă binecuvântare și rostește rugăciunile începătoare precum și troparul Tăierii împrejur a Domnului³. După aceea îl însemnează pe prunc, adică îl binecuvintează în chipul crucii, la frunte pentru înțelepciune și înțelegere, la gură pentru cuvânt și la piept unde se află inima care e forța vitală în om. Sfântul Simeon al Tesalonicului arată că prin însemnare, copilul primește, ca unul ce este adus în fața lui Dumnezeu, „rugă sfântă”, adică binecuvântare și rugăciune ca să fie păzit și ocrotit până când se va desăvârși prin „înfricoșătoarele Taine” ale inițierii creștine⁴. Preotul rostește apoi rugăciunea prin care pune nume copilului. Cred că ar trebui să zăbovim puțin asupra numelui pe care copilul îl va primi, aspect atât de important pentru gândirea creștină.

Potrivit învățăturii creștine, omul este persoană. El se definește ca cineva și nu ca ceva. De aceea acest cineva are întotdeauna un nume care îi dă identitate personală, prin care el relaționează cu alte persoane și mai ales cu Persoana supremă după chipul Căruia a fost creat. Pentru Hristos este atât de important numele care ne definește ca persoană, și pe care noi îl înnoim prin virtuțile creștine, încât ne făgăduiește că va pomeni numele nostru înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor: „Cel ce biruiește va fi astfel îmbrăcat în veșminte albe și nu voi șterge deloc numele lui din cartea vieții și voi mărturisi numele lui înaintea părintelui Meu și înaintea îngerilor Lui” (*Apoc. 3, 5*). Aceasta înseamnă înveșnicirea noastră în viața lui Dumnezeu, căci la Dumnezeu este depășit timpul. El trăiește în veșnicie și cel pomenit la El se împărtășește prin har de viața și de veșnicia Lui.

Cum alegem atunci numele copilului nostru? Ce nume îi punem? Desigur că în această chestiune nu-l putem întreba pe el ce nume i-ar plăcea să aibă. Aici singura hotărâre e a părinților. De aceea ei trebuie să fie cu luare aminte, ca mai târziu, numele pe care i-l-au dat, să îl înnoieze, iar nu să îl rușineze. Ar fi bine ca numele să se potrivească etosului românesc. Apoi trebuie avută multă prudență cu nume inspirate din telenovele, filme, romane sau ale unor vedete. Numele pe care-l dăm copilului poate mai târziu să-l frustreze, de exemplu atunci când, crescând mai mare, el nu va avea un sfânt ocrotitor sau, într-un caz și mai sensibil, dacă va avea vocație preotească și va fi hirotonit. În general se recomandă numele unui sfânt. Dar și când alegem nume de sfinți din calendar, e bine să le potrivim în așa fel ca ele să sune bine românește. Sfântul Ioan Gură de Aur sfătuieste în legătură cu punerea numelui: „Să insuflăm de timpuriu copiilor zelul virtuții plecând de la numele lor. Nimeni așadar, să nu se grăbească să-și cheme copii după numele strămoșilor, tatălui, mamei, bunicului și străbunicului, ci după numele dreptilor. Și acest lucru să fie pentru ei un imbold spre râvnă [...] așadar, vă rog și eu să numiți copii după numele sfinților”⁵. Dacă totuși nu a fost ales un nume de sfânt, nici aceasta nu-i o tragedie. Să ne gândim că la începuturile creștinismului, creștinii purtau nume păgâne pe care le-au sfințit cu viața lor. Personal, cred însă că alegerea numelui copiilor este un lucru serios și merită mai multă atenție din partea Bisericii și la nivel de educație catehetică, dar și la nivel de comunicare pastorală, făcută familiei care urmează să aibă copii.

În sfârșit, Rugăciunea de la opt zile nu se referă numai la punerea numelui. Preotul îl roagă pe Dumnezeu pentru copil ca să se însemneze în inima și în cugetul lui Crucea lui Hristos ca să fugă de deșertăciunile lumii și de viclășugurile diavolului. Cu alte cuvinte, să i se deschidă apetitul sau setea spre mântuirea în Hristos prin Taina Botezului, iar prin lucrarea virtuților, numele lui să fie înscris în „cartea vieții” și „să dobândească fericirea celor aleși ai Împărăției”. Rânduiala de la opt zile se încheie cu închinarea copilului la icoana Maicii Domnului și a Mântuitorului care se află în pronaosul bisericii.

¹ *Molitfelnic*, publicat cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013, p. 16.

² Sfântul Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului, *Tratat asupra tuturor dogmelor credinței noastre ortodoxe, după principii puse de Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Săi*, vol. 1, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, p. 107.

³ *Molitfelnic*, ed. cit., p. 16.

⁴ Sfântul Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului, *op. cit.*, p. 108.

⁵ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvânt despre cum se cade să-și crească părinții copiii*, în Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Deisis, Sibiu, 2006, p. 152.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinte, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Ierom. Benedict Vesa

Misiunea de iarnă a studenților creștini ortodocși

Iulia Anamaria Mureșan

Hostul Nașterii Domnului s-a dovedit a fi unul foarte rodnic pentru tinerii care s-au implicat în activitățile filantropice și duhovnicești organizate de Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România (ASCOR), filiala Cluj-Napoca. Evenimentele au fost diverse, multiple și pe alocuri solicitante, dar tinerii au dat dovadă de multă dăruire, entuziasm și implicare serioasă.

„Am pornit cu vestea bună”

Un eveniment pentru care tinerii s-au pregătit asiduu a fost spectacolul de colinde tradiționale dedicat prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, intitulat *Veselește-te, Domn bunu!*, care a avut loc pe data de 6 decembrie. Tinerii din Ceata „Sfântul Ioan Valahul”, formată în cadrul ASCOR Cluj, și cei din cadrul Ligii studenților din Cluj, au intonat un frumos buchet de colinde și urări străvechi, adunate din culegeri bine documentate sau chiar primite prin viu grai de la bătrânii din satele vizitate de către tineri în căutarea straielor și a datinilor tradiționale. La invitația Direcției de Comunicare și Relații cu Publicul a UBB Cluj, concertul s-a desfășurat în sala Auditorium Maximum, bucurându-se de un număr mare de spectatori.

Acest spectacol a dat startul perioadei când de colindele au umplut holurile spitalelor și ale azilelor de bătrâni de bucuria plină de nădejde a Nașterii Mântuitorului. Ascoriștii, însoțiți de membri ai Asociația Tinerilor Ortodocși Români (ATOR), au intonat un număr mare de colinde în după-mesele a două săptămâni consecutive. De asemenea, cei internați, atât copiii, adulții și vârstnicii, au primit câte un pachetel cu fructe și dulciuri, iconițe și diverse rugăciuni tipărite. Nu a fost ocolită nici închisoarea din Cluj. În ciuda regimului mai strict, tinerii au reușit să se organizeze în așa fel încât să nu îi lase deoparte pe cei închiși și să le ducă și lor bucuria Nașterii Domnului Iisus Hristos.

Cel de-al nouălea pelerinaj pe jos

Cel de-al nouălea pelerinaj pe jos ce a avut destinația finală mormântul Părintelui Arsenie Boca s-a desfășurat pe data de 12 decembrie. De data aceasta, cei 260 de pelerini au parcurs pe jos doar 15 kilometri, de la Hațeg la Prislop, însă în urcare. La acest pelerinaj au luat parte și tineri din ATOR, precum și 5 persoane de etnie rromă și 25 de tineri cu deficiențe de vedere, însă aceștia din urmă au parcurs pe jos o distanță mult mai mică. S-au alăturat și persoane din Turda, Deva, Alba, Aiud, dar și 5 persoane din satul Rogojel. Grupul a avut trei preoți însoțitori: Părintele Ciprian Negreanu, preot misionar la Biserica Studenților din campusul universitar B. P. Hasdeu, Părintele Florin Mereu, preot paroh în satul Rogojel și Părintele Călin Variu, preot la Clinica de pediatrie din Cluj-Napoca.

Înainte de a porni la drum pe jos, pelerinii au poposit la biserică cu hramul Sfântul Ioan de la Prislop, singura din țară cu acest hram, păstorită de Părintele Radu Bacter, pentru a participa la Sfânta Liturghie, dat fiind că în acea zi a fost prăznuit Sfântul Spiridon al Trimitundei. Biserica era atât de plină, încât căderea din timpul Heruvicului și ieșirea cu Sfintele Daruri au fost o adevărată provocare pentru preoții slujitori. Am avut, astfel, ocazia să ne amintim de minunea descrisă în Cartea Ieșirii, când Marea Roșie s-a despărțit în două pentru a face loc de trecere poporului ales.

După participarea la Sfânta Liturghie, pelerinii au luat masa și au pornit la drum. Pe cale, aceștia au avut ocazia să se bucure de frumusețea vegetației și de timpul neobișnuit de cald pentru acea perioadă a anului. Comuniunea, rugăciunea și cântările au înfrumusețat mersul pe jos și l-au făcut chiar plăcut. Bătaia de toacă ne-a însoțit pe tot parcursul drumului. În fruntea șirului de oameni se afla mereu cineva care ducea crucea, iar alte două persoane duceau ripidele. Cu ajutorul lui Dumnezeu, după un drum de cinci ore, am ajuns cu bine la destinație. După ce s-a închinat, fiecare pelerin a fost miruit și a primit în dar o imagine cu mănăstirea Prislop și cu chipul Părintelui Arsenie Boca. De asemenea, tinerii au intonat colinde lângă mormântul Părintelui Arsenie, multe dintre ele dedicate celor din închisori și celor prizonieri în perioada comunistă. În drum spre casă, pelerinii au poposit la Aiud, la noua biserică construită lângă Râpa Robilor. Și de această dată, glasurile lor au umplut locul de amintirea Nașterii Domnului și a jertfei „celor mai buni copii îngropați de vii în mormânt de piatră”. Prezența tinerilor la Aiud și dragostea lor față de acel loc, pe care nu pot să îl ocolească în perioada sărbătorilor de iarnă, dovedesc din ce în ce mai mult că „niciun chin n-a putut ucide suflete de crin”. Parcă sfinții acelor locuri ne cheamă la ei, iar dragostea lor de Dumnezeu și de neam, precum și curajul de a duce cu bărbăție și smerenie lupta cea bună în acele condiții grele, ne atrag ca un magnet.

Pelerinajul de colinde din Dobrogea

Următorul sfârșit de săptămână ne-a aflat pe ținuturile dobrogene, unde i-am colindat pe viețuitorii din mănăstirile acelor locuri. Acel pelerinaj a cuprins un adevărat tezaur duhovnicesc.

Am pornit din Cluj vineri, în seara zilei de 18 decembrie. Noaptea aceea a fost ca un pod de trecere între două regiuni ale țării opuse din punct de vedere geografic. Când ne-am trezit, ne aflam deja pe pământul Sfântului Apostol Andrei și al sutelor de martiri ce și-au dat viața pentru Adevăr în vremurile de prigoană împotriva creștinilor, asupriți care au avut loc de-a lungul istoriei pe acest teritoriu încă de la începuturile creștinismului și până la finalul secolului al XX-lea. Este un pământ sfânt și asta au simțit-o toți pelerinii.

Prima zi. O altă lume

Primul așezământ la care am poposit a fost Mănăstirea Vladimirești, care are un istoric impresionant. Zidită din poruncă dumnezeiască și finalizată în 1943, mănăstirea a avut la început 318 viețuitoare. Însă reprezentanții regimului comunist au considerat că așezământul nu are valoare culturală, iată de ce, maica stareță a fost arestată în 1955. Aproape un an mai târziu, în plină iarnă, toate viețuitoarele mănăstirii au fost ridicate și trimise acasă, iar mănăstirea a fost închisă. Pentru că refuzau să lepede haina monahală, maicile au fost închise în repetate rânduri. În 1990, după 34 de ani, mănăstirea a fost redeschisă. Maica Veronica, stareța mănăstirii, a dat de veste maicilor; impresionant este că cele rămase în viață (160) s-au întors. Obștea a fost întărită de surori tinere, pe care actuala Maică Stareță Daniela le-a numit „turturele tinere și harnice”, și în prezent este formată din 147 de viețuitoare. Am avut parte și de un tur al mănăstirii, în cadrul căruia am fost la mormântul Maicii poeteze Teodosia Lațcu și la chilia Maicii Veronica.

De la Vladimirești, încărcăți cu multe daruri duhovnicești, ne-am îndreptat spre Mănăstirea Cocos, care adăpostește un tezaur deosebit și anume moaștele întregi ale Sfinților Mucenici Zotic, Atal, Camasie și Filip. Pentru a ajunge acolo, am traversat Dunărea cu bacul, bucurându-ne de peisajele marine, de priveliștea unor corăbioare îndepărtate învăluite în ceață, de întinsul albastru al Dunării, de cerul gri-albăstrui și de zborul pescărușilor. Toate aceste imagini au trezit în noi amintirea unor cântece învățate la școală, ce descriu frumusețea țării noastre și a vestitului fluviu, și pe care unii dintre noi le-au și intonat. Acea bucurie se încadra perfect în decorul duhovnicesc, dat fiind că ne amintea de frumusețea lui Dumnezeu amprentată în natură.

Ajunși, așadar, pe cealaltă parte a Dunării, ne-am continuat drumul spre Mănăstirea Cocos. Probabil că mulți se întrebau de ce se numește așa, iar răspunsul nu a întârziat să apară. Ajunși la destinație, coordonatoarea grupului ne-a anunțat că „am ajuns la Mănăstirea Cocos”. Atunci, coordonatoarea ne-a spus că mănăstirea se numește astfel fiindcă, odată, demult, de pe dealul la poalele căruia se află așezământul, s-a auzit într-o noapte cântecul unui cocș sălbatic însoțit de o bătaie de toacă. Călugării spun că acest

cântec se mai aude și astăzi, uneori. Chiar și pe poarta mănăstirii apare sculptată reprezentarea unui cocș sălbatic. Am ajuns acolo la vremea vecerniei și am avut ocazia să ascultăm și Acatistul celor patru Sfinți Mucenici. Tot acolo ne-am închinat și la părțile din moaștele Sfintei Agata, ale Sfintei Împărătese Elena, ale Sfântului Zenon, Sfântului Doctor fără de arginți Damian, ale Sfinților Fabian și Fortuna și ale Sfintei Steliana.

Icoana care se curăță

De acolo, ne-am îndreptat spre Mănăstirea Celic Dere, unde se află o icoană a Mântuitorului ce se curăță odată cu trecerea anilor. Conform explicațiilor maicii ghid, icoana a fost adusă la mănăstire în anul 1816, în perioada conflictelor ruso-turce, de către un soldat care mergea pe front. Acesta a lăsat icoana la mănăstire, fiindcă era moștenire de familie și nu voia să se piardă în cazul în care nu se va mai întoarce. A mai spus că acea icoană, care pe atunci era complet neagră, se va curăța în totalitate, iar ochii Mântuitorului se vor deschide. Aceste cuvinte s-au adevărit, căci, până azi, icoana s-a curățat mai mult de jumătate, iar ochii Mântuitorului încep să se deschidă. Minunat este faptul că odată cu originalul se curăță și copiile acesteia.

Un alt aspect inedit al Mănăstirii Celic Dere este acela că este singura care adăpostește reprezentarea iconografică murală a Sfintei Drosida, fiica Împăratului Traian, care a fost martirizată în anul 104, pe 22 martie. Pentru rugăciunile ei și ale Sfântului Grigorie Dialogul, sufletul Împăratului Traian a fost mântuit, conform textului redat în Prologoage pentru ziua de 12 martie.

Sfântul Ioan Casian

Prima zi de pelerinaj s-a încheiat la Mănăstirea Sfântul Ioan Casian, unde viețuiește Ieromonahul Ioan Bute, pe care l-am avut ca invitat în cea de-a doua seara duhovnicească din post. Obștea este formată din doar șapte viețuitori, iar așezământul, situat în apropiere de peștera Sfântului Ioan Casian, este încă în construcție. Totuși, Părintele Stareț Iustin Petre a reușit să adune în jurul său mulți mireni și să întemeieze o comunitate euharistică, ce caută să se apropie de Dumnezeu prin post și prin rugăciune comună, precum și prin participarea vie la Tainele Bisericii. În seara în care am ajuns, după cină, Părintele Iustin ne-a ținut un cuvânt despre importanța și puterea vindecătoare a postului și despre alimentația marilor Sfinți, care aveau darul facerii de minuni încă de când erau în viață.

A doua zi, înainte de începerea Sfintei Liturghii, am pornit pe poteca din spatele mănăstirii, am pășit pe dealurile stâncoase și pe un șir lung și curbat de trepte de lut dintr-o pădurice, am înaintat pe marginea unei prăpastii și am ajuns în fața peșterii Sfântului Ioan Casian, care se află la o înălțime de 5-6 metri de la sol. Pentru a putea ajunge înăuntru, am urcat pe o scară metalică sprijinită de stâncă. Ajunși sus, am constatat că este vorba despre o peșteră cu mult mai mare și mai complexă decât cea a Sfântului Ioan de la Prislop ori a nevoitorilor de pe locurile în care se află în prezent Mănăstirea Turnu. Încă de la intrare, am fost întâmpinați de o icoană mare a Sfântului Ioan Casian, aflată în partea dreaptă. În stânga se află o icoană veche, de mici dimensiuni, a Maicii Domnului. În partea din spate a peșterii, învăluită în întuneric, se află o cruce mare, iar jos, resturi de lumânări și pomelnice. Tot în partea din spate a peșterii se află, de o parte și de alta, două încăperi, ca niște abside. Înaintând spre încăperea din stânga, la început în picioare, apoi tot mai aplecat, iar în cele din urmă aproape în genunchi, am ajuns, pe rând, în chilia Sfântului, unde se aflau câteva icoane și unde încăpeau maxim trei persoane. Pereții umezi ai culoarului, întunericul și ră-

coarea pietrelor nu păreau deloc un spațiu primitiv și ar putea fi considerat chiar de lepădat pentru cineva care ar auzi descrierea acestui mediu. Însă, ajutați de lanterne, am putut observa înfipite în stâncă suporturi de candelă, cruci scrijelite și icoane vechi, care încălzesc locul și amintesc de sfințenia lui și de mulțimile de ostenitori care au trăit acolo, slăvind pe Dumnezeu și rugându-se Lui. În ciuda condițiilor descrise, nici unul dintre tineri nu a simțit teamă, ci dimpotrivă: locul a stârnit vioiciune sufletească.

Colindă la Episcopia Constanței

Sfânta Liturghie a fost un adevărat dialog între proestos și credincioșii care dădeau răspunsurile, fiind aproape în totalitate vorbită. La părțile cântate, au intervenit și o parte din membrii stranei Bisericii Studenților. După ce am luat parte la masa de prânz, grupul de colindători a dat curs invitației Părintelui Iustin de a-l colinda pe Înaltpreasfințitul Teodosie, Arhiepiscop al Constanței și Tomisului, și, îmbrăcați în straie de sărbătoare, cum erau încă de dimineață, am pornit spre Episcopia Constanței, aflată în apropiere de malul Mării Negre. Aleasa gazdă s-a bucurat de colindă și a împărțit multe daruri tinerilor. Am plecat de acolo bucuroși de o astfel de întâlnire și ne-am îndreptat spre Catedrala din Constanța, unde ne-am închinat la moaștele Sfinților Epictet și Astion. Apoi, în drum spre malul mării, am trecut și pe lângă ruinele cetății Tomisului, uimindu-ne de trăinicia acelor ziduri, a căror bază a rezistat până în zilele noastre.

Bucuria pe care am avut-o atunci când am zărit marea din autocar s-a amplificat pe măsură ce ne apropiam de malurile ei. Îmbrăcați în straie de sărbătoare, ne-am oprit în apropierea apelor ei sărate, străjuite, în acea zonă, de roci de mari dimensiuni, și nu am putut să nu o colindăm. Se lăsa apusul, dar soarele încă lumina chipurile zâmbitoare ale celor prezenți.

Dragostea pentru Sfinții români

Ne-am continuat apoi drumul spre Mănăstirea Poarta Albă, zidită pe locul în care odinioară se afla lagărul de concentrare Galeșu. Măreția jertfei celor care și-au dat viața pentru Hristos în acele locuri a răsunat și în inimile noastre. Sfârșitul lor se aseamănă cu cel al Domnului Hristos, care a fost răstignit în afara zidurilor cetății. Astfel și-au dat viața și acei nevinovați – departe de oraș, într-un loc spre care nici măcar nu exista drum de acces. Acum însă, acela este un loc încărcat de sfințenie. Pe acele locuri au existat mai multe lagăre de concentrare, dintre care amintim: Salcia, Urleasca, Sălcișoara, Jegalia, Perieși, Grădina, Satul Nou etc. Ne aflăm în apropiere de lagărele în care au fost închiși deținuții politici care lucrau la Canal, printre care se afla și Părintele Arsenie Boca. Este locul din care Părintele Arsenie a dispărut fără urmă pentru a asista la înmormântarea mamei sale și unde s-a întors apoi de bună voie.

După cum ne-a povestit Maica Stareță, locul mănăstirii Poarta Albă a fost ales într-o noapte, după terminarea privegherii, de către Părintele Iustin Pârnu. Este un loc unde sunt cinstiți Sfinții Români și cu precădere cei din vremea prigoanelor. În apropiere de biserică se află o troiță închinată deținuților politici care au murit în coloniile de muncă ale Canalului între anii 1949 și 1955. Pe tăblița de la baza crucii se află înscrisă poezia „Canalul”, scrisă de Andrei Ciurunga: Aici am ars și-am sângerat cu anii,/ aici am rupt cu dinții din țărână,/ și aici ne-am cununat, cu bolovanii,/ câte-un picior uitat sau câte-o mână./ Pe-aceste văi și dealuri dobrogene/ am dat cu veacuri înapoi lumina./ Amare bezne-am așternut pe gene/ și le-am gustat în inimi rădăcina./ Aprinși sub biciul vântului fierbinte,/ bolnavi și goi pe ger și pe ninsoare,/ am presărat cu mii de oseminte/ meleagul dintre Dunăre și Mare./ Trudind, flămânzi de cântec și de pâine, / înjurături și pumni ne-au fost răsplată./ Să facem drum vapoarelor de mâine,/ am spintecat Dobrogea cu lopata./ Istoria, ce curge-acum întoarsă,/ va ține minte și-ntr-o zi va strânge/ acest cumplit Danubiu care varsă/ pe trei guri apă și pe-a patra sânge./ Iar cântecele smulse din robii vor ctitori, cu anii care vin,/ în cărțile pe care le vom scrie,/ o nouă Tristie la Pontul Euxin.

Tot aproape de biserică se află o altă troiță, sfințită pe 1 februarie 2015, închinată „Martirilor eroi care în prigoanele carlistă, antonesciană și comunistă au fost: asasinați, executați, omorâți în anchete, lagăre, temnițe, colonii de muncă forțată, în mină, în sate – luptând împotriva colectivizării, pe front, în munți, în deportare, în domiciliu obligatoriu, în țară sau exil”.

Dintre toate mănăstirile pe care le-am colindat în cadrul acestui pelerinaj, aici și-au găsit cel mai bine locul colindele închinare Sfinților din închisori, spre bucuria plină de emoție a Maicii Starețe Eleodora, care ne-a primit cu multă căldură și care, alături de Părintele duhovnic al mănăstirii, Ieromonahul Ștefan Neicu, ne-a ajutat să conștientizăm că ne aflăm pe un loc de jertfă. Dragostea viețuitorilor mănăstirii față de Sfinții închisorilor este exprimată prin prezența în biserică a multor reprezentări în imagini ale unor pătimitori și a unei icoane ce o are în mijloc pe Maica Domnului, iar în jurul ei pe Sfinții români. Am plecat de acolo încărcăți cu multe daruri și cu invitația Maicii Eleodora de a reveni la Mănăstirea Poarta Albă, mai cu seamă în Duminica Sfinților Români. Afară era noapte. Drumul de țară dintre mănăstire și locul unde se afla autocarul era luminat doar de lună și de stele, iar lumina era din destul.

Apostolul cel întâi chemat

Următoarea oprire a fost la Mănăstirea Peșterii Sfântului Apostol Andrei, cel întâi chemat și creștinătorul acestui colț de țară, de unde credința creștină autentică s-a răspândit pe tot teritoriul actualei Românie. Am avut ocazia să pășim pe meleagurile pe care oarecând răsună vestea cea bună, la auzul căruia mii de oameni și-au dorit să primească botezul, devenind creștini. Ajunși în interiorul peșterii și după ce s-au închinat, tinerii pelerini au intonat troparul Sfântului Apostol Andrei, care este și unul dintre ocrotitorii ASCOR. Așadar, ne-am bucurat mult să ne aflăm acolo. De asemenea, a fost minunat că am vizitat peștera acestui Sfânt Apostol în straie românești, ca o mulțumire pe care i-am adus-o pentru toate ostenele sale de a ni-l face cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, dat fiind că aceste haine și arta tradițională românească în general sunt profund relaționate cu spiritualitatea ortodoxă.

Mănăstirea Dervent – loc de tămăduire

Ultima oprire din acea zi de duminică a fost la Mănăstirea Dervent, unde obștea și Părintele Andrei ne-au primit cu multă căldură. În prima seară, după cină, Părintele Andrei ne-a înconjurat cu dragostea sa și a rămas cu noi până după miezul nopții pentru a ne povesti despre modul în care viețuiau creștinii primelor secole, istoricul mănăstirii și miracolul celor patru cruci de piatră care au crescut din pământ pe locurile în care au fost martirizați de către turci sute de creștini și care s-au dovedit a avea puteri tămăduitoare. Dintre acestea, se mai păstrează doar două, dintre care una este vindecătoare a oamenilor, iar cea de-a doua, a animalelor. De asemenea, părintele ne-a povestit și istoria izvorului a cărui apă are puteri vindecătoare. Tradiția spune că „Sfântul Apostol Andrei, ajungând cu propovăduirea Evangheliei la locuitorii acestor meleaguri în a doua jumătate a secolului I, și vrând să boteze pe cei ce au crezut în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, s-a rugat, a înfipit toiașul în pământ, și a apărut acest izvor, pe care Sfântul l-a folosit drept cristelniță”. Cei care s-au rugat lângă „crucea de leac” – cum este ea denumită și care au băut cu credință apă din acel izvor au trăit minuni mari și s-au vindecat de boli grave, atât în trecut, cât și în zilele noastre.

Un exemplu grăitor este cel al unei femei cu paralizie care, după ce s-a rugat mai multe zile în șir lângă acea cruce și a băut apă din izvor, a fost auzită într-o zi țipând de bucurie și văzută alergând spre mănăstire, pe drumul de întoarcere de la izvor. La această minune a fost martor însuși Părintele Andrei.

Am avut marele dar de a participa luni dimineață la Liturghie în biserică mănăstirii și de a da răspunsurile la strană. După aceea, ne-am închinat crucii de piatră vindecătoare de oameni și am mers și la izvorul tămăduirii. Monahii s-au ostenit mult pentru a ne pregăti și ceva de ale gurii. Astfel, până la ora mesei, pelerinii au vizitat muzeul. Înainte de a lăsa mănăstirea în urmă, Părintele Andrei ne-a făcut o rugăciune în autocar și ne-a stropit cu agheasmă. Binecuvântarea și dragostea sfinției sale au fost un adevărat balsam pentru sufletele noastre.

Ne-am continuat pelerinajul la Mănăstirea Lipnița, nou înființată, unde colindele basarabene au fost foarte bine primite. Hramul bisericii mari este „Sfântul Ioan Botezătorul”. Ne-am bucurat să vedem reprezentarea iconografică a Sfântului Efrem cel Nou pe unul din pereții bisericii. Maicile ne-au mărturisit că acest Sfânt le-a ajutat foarte mult.

Sfântul Mucenic Dasie

Am avut darul de a ne închina și în paraclisul de iarnă, al cărui hram este „Sfântul Mucenic Dasie”, sfânt care a pătimit

pe acele meleaguri. Maica ghid ne-a mărturisit evlavia pe care viețuitoarele mănăstirii o au la acest sfânt și ne-a povestit cele ce știa despre viața lui, spunându-ne că semnificația cuvântului „Dasie”, de origine geto-dacă, este aceea de „miel”. S-a adevărit că acest mucenic, deși era ostaș în armata romană, a murit ca un miel pentru Hristos, fiind decapitat într-o zi de vineri, la data de 20 noiembrie, în anul 304, pentru că a refuzat cu înverșunare închinarea la idoli și pentru că nu a vrut să participe la sărbătorile păgâne. Paraclisul adăpostește și o parte din moaștele sale, precum și ale Sfântului Nicolae, acesta fiind încă un motiv pentru care am îndrăgii acel așezământ. De asemenea, tot în paraclis, se află și o icoană brodată a Sfântului Efrem cel Nou. Și acest loc ne-a încălzit mult inimile și ne-a îndemnat să dăm slavă lui Dumnezeu pentru faptul de a fi ajuns pe acele meleaguri.

Pelerinajul nostru s-a încheiat la Mănăstirea Adamclisi, care ne-a amintit mult de Poarta Albă. Fără gard împrejmuit și situată în câmp deschis, departe de șosea, aceasta este zidită la doar câteva sute de metri de cetatea Tropaeum Traiani, în jurul căreia au fost descoperite, în urmă cu 30 de ani, moaștele a cinci sfinți care au trăit în secolul al IV-lea. Acestea au fost găsite într-o criptă secretă, sub cea mai importantă biserică a cetății.

Grupul de colindători a fost primit în paraclisul subteran al mănăstirii, unde se află sfințele moaște amintite anterior. Prezența acelor moaște, pereții tapetați cu piatră ai paraclisului și pustietatea locului aminteau de relațiile despre criptele în care se adunau creștinii primelor veacuri.

Colinda – rod al jertfei lor

Pe tot parcursul acestui pelerinaj de trei zile, ne-am aflat pe un pământ cu adevărat sfânt, unde am mers pentru a mărturisi parcă, prin colinde, că jertfa tuturor celor care au murit pentru Adevăr în acele locuri nu a fost în zadar; că propovăduirea Sfântului Apostol Andrei și a urmașilor lui s-au dovedit a fi roditoare; că Evanghelia a aflat răsunet în inimile tuturor viețuitorilor teritoriului pe care se află în prezent România; că vestea Nașterii pe pământ a unui Împărat de sorginte cerească a fost primită de moșii și strămoșii noștri și că am primit-o și noi și că vrem să o ducem mai departe. Gândul cu care am pornit la drum a fost acela de a vesti pe unde vom merge Nașterea Mântuitorului. Însă nu știam câte brazde de pământ pe care s-a mărturisit Adevărul aveam să purtăm sub picioare.

Așa s-a încheiat misiunea noastră de iarnă din timpul postului. La toate acestea s-au adăugat și obișnuitele seri duhovnicești, în cadrul cărora am avut invitați de seamă, de la care am putut prelua multe învățăminte. Crăciunul ne-a găsit pe unii colindând în Cluj, pe alții la casele lor, iar pe alții (o parte din membrii Cetei „Sfântul Ioan Valahul”) în Maramureș, la casele celor dornici să vadă tineri îmbrăcați în straie de sărbătoare românești și să asculte colinde străvechi, majoritatea culese prin viu grai de la bătrâni din diverse zone ale țării.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.
Adresa ASCOR: Biserica din Hașdeu 45
Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
ISSN: 1224-0567
revista.filocalia@yahoo.com